บทที่ ๔

ผลของการวิจัย

จากผลของการวิเคราะห์ข่วยให้ทราบรายละ เอียดของตัวอย่างดังต่อไปนี้

๔.๑. คุณลักษณะของตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากบัตร เวชระ เบียน ว.ค.๑๑ ซึ่งสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัว ได้แจ้งไว้กับ เจ้าหน้าที่ของศูนย์สาธารณสุข เมื่อคราวมาขอรับบริการในครั้งแรก พบว่า ร้อยละ ๘๘.๒ ของสตรีที่มาขอรับบริการและตก เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ไม่ เคยรับบริการคุมกำ เนิดจากหน่วยงานใดมาก่อน เลย (โปรดดูตารางที่ ๑) มีสตรีอยู่ส่วนน้อย คือ ประมาณร้อยละ ๗ ที่ เคยรับบริการคุมกำ เนิดมาก่อน แต่ต้องการ เปลี่ยนวิธีคุมกำ เนิด เสียใหม่ ขณะที่สตรีประมาณร้อยละ ๕ เคยรับบริการคุมกำ เนิดมาก่อน เช่นกัน แต่ไม่ต้องการ เปลี่ยนวิธีคุมกำ เนิดที่ตน เคยใช้มาก่อน (โปรดดูตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามประ เภทของการรับบริการ

ประ เภทของการรับบริการ	ร้อยละ
ไม่ เคยรับบริการจากหน่วยงานใดมาก่อน	๘๒.๒
เคยรับบริการจากแห่งนี้ ต้องการ เปลี่ยนวิธี	๓.๓
เคยรับบริการจากหน่วยงานแห่งอื่น ต้องการ เปลี่ยนวิธี	๓.๖
เคยรับบริการจากหน่วยงานแห่งอื่น ไม่ต้องการ เปลี่ยนวิธี	๔.๗
ไม่ตอบ	๐.๒
รวม	๑๐๐.๐ (๙๘๐)

ในจำนวนสตรี ๔๘๐ คน ที่เป็นตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้สามารถจำแนกออกเป็นผู้มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัย ๒๗๑ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗ เป็นผู้มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน ๗๐๙ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๒.๓ (โปรดดูตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๒ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามประเภทของวิธีคุมกำเนิด

วิธีคุมกำเนิดที่ได้รับบริการ	ร้อยละ
ห่วงอนามัย	๒๗.๗
ยาเม็ดรับประทาน	๗๒.๓
รวม	๑๐๐.๐ (๙๘๐)

สตรีที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษานี้ส่วนใหญ่คือประมาณ ๑ ใน ๒ มีอายุระหว่าง ๒๕ - ๓๔ ปี มีประมาณ ๑ ใน ๕ ของผู้ที่ตกเป็นตัวอย่างเท่านั้นที่มีอายุตั้งแต่ ๓๕ ปี และมากกว่าขึ้นไป ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้มาขอรับบริการคุมกำเนิดส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า ๓๕ ปี (โปรดดูตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	ร้อยละ
๑๕ - ๒๔	๓๐.๐
๒๕ - ๓๔	๔๘.๙
๓๕ และมากกว่า	๒๑.๑
รวม	๑๐๐.๐ (๙๘๐)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากสถิติที่ปรากฏอยู่ในบัตร เวชระเบียน ว.ค.๑๑ พบว่าสตรีที่มาขอรับบริการมีบุตรที่มีชีวิตอยู่ในขณะนั้น เฉลี่ยแล้วประมาณ ๒.๗ คน (โปรดดูตารางที่ ๔) และจากตัวเลขที่ได้จากการสัมภาษณ์

ตารางที่ ๔ ร้อยละของผู้รับบริการจำแนกตามเพศของบุตรและจำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่

จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่	เพศของบุตร	
	ชาย	หญิง
๐	๒๓.๘	๒๘.๕
๑	๓๘.๙	๓๖.๑
๒	๒๒.๐	๒๐.๗
๓	๘.๘	๘.๑
๔	๓.๒	๓.๗
๕	๒.๒	๑.๖
๖	๐.๘	๐.๙
๗	๐.๓	๐.๒
๘	-	๐.๒
รวม	๑๐๐.๐ (๙๘๐)	๑๐๐.๐ (๙๘๐)

* จำนวนบุตรเฉลี่ย ๒.๗

ภายหลังที่ให้บริการไประยะหนึ่งพบว่าสตรีเหล่านี้เฉลี่ยแล้วยังคงมีบุตรไม่แตกต่างไปจากเดิม คือมีประมาณ ๒.๙ คน (โปรดดูตารางที่ ๕)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามจำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่

จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่* (คน)	ร้อยละ
๐ - ๒	๕๕.๐
๓ - ๕	๓๕.๗
๖ คนและมากกว่า	๙.๓
รวม	๑๐๐.๐ (๙๘๐)

* จำนวนบุตรเฉลี่ย ๒.๙ คน

ถึงแม้ว่าสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดได้มีบุตรที่มีชีวิตอยู่แล้วประมาณ ๓ คน และประมาณ ๑ ใน ๒ ของสตรีกลุ่มนี้แสดงเจตนารมย์ว่าไม่ต้องการมีบุตรเพิ่มอีก แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษานี้ประมาณ ๑ ใน ๕ ยังคงต้องการมีบุตรเพิ่มอีก และประมาณ ๑ ใน ๔ ของสตรีกลุ่มที่ใช้ศึกษานี้ยังมีความไม่แน่ใจว่าตนต้องการจะมีบุตรเพิ่มอีกหรือไม่ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าประมาณ ๑ ใน ๒ ของสตรีกลุ่มตัวอย่างที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใส่ห่วงอนามัยและวิธีใช้ยาเม็ดรับประทานมีเจตนารมย์แค่เพียงขอการมีลูกให้มีระยะห่างออกไปเท่านั้น (โปรดดูตารางที่ ๖)

ตารางที่ ๖ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามความต้องการมีบุตรเพิ่ม

ความต้องการมีบุตรเพิ่ม	ร้อยละ
ต้องการ	๒๑.๔
ไม่ต้องการ	๕๓.๓
ไม่แน่ใจ	๒๕.๓
รวม	๑๐๐.๐ (๙๘๐)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ช่วยให้ทราบคุณลักษณะของสตรีกลุ่มตัวอย่าง เพิ่ม เติม ดังนี้

ในด้านระยะ เวลาที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันกับสามีของสตรีที่มารับบริการพบว่า สตรีที่ตก เป็นตัวอย่างของการศึกษา ประมาณ ๗ ใน ๑๐ คน มีระยะ เวลาที่อยู่กินกับสามีคนปัจจุบันมากกว่า ๕ ปี มีอยู่ประมาณ ๓ ใน ๑๐ คน เท่านั้นที่มีระยะ เวลาของการอยู่กินกับสามีคนปัจจุบันน้อยกว่า ๕ ปี นั่นแสดงว่าผู้มารับบริการคุมกำ เนิดส่วนใหญ่ได้แต่งงานอยู่กินกับคู่สมรสคนปัจจุบันมาแล้วมากกว่า ๕ ปี (โปรดดูตารางที่ ๗)

ตารางที่ ๗ ร้อยละ ของผู้รับบริการ จำแนกตามระยะ เวลาที่อยู่กินกับสามีคนปัจจุบัน

ระยะ เวลาที่อยู่กินกับสามีคนปัจจุบัน (ปี)	ร้อยละ*
๐ - ๔	๓๑.๕
๕ - ๙	๓๖.๑
๑๐ ปีและมากกว่า	๓๒.๔
รวม	๑๐๐.๐ (๔๗๙)

* จำนวนผู้ไม่ตอบ ๑ คน

ในด้านศาสนาพบว่าประมาณ ๙ ใน ๑๐ ของสตรีที่ตก เป็นตัวอย่างของการศึกษานับถือศาสนาพุทธ มีเพียงประมาณร้อยละ ๔ เท่านั้นที่นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าสตรีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ไม่มีความแตกต่างกันใน เรื่องศาสนา (โปรดดูตารางที่ ๘)

ตารางที่ ๘ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามศาสนา

ศาสนา	ร้อยละ
พุทธ	๙๒.๔
อิสลาม	๔.๒
คริสต์	๐.๔
อื่น ๆ	๒.๕
รวม	๑๐๐.๐ (๙๘๐)

ในด้านอาชีพของสตรีและของสามีของสตรีที่ตกเป็นตัวอย่างพบว่า ประมาณร้อยละ ๖๓ ของสตรีที่ตกเป็นตัวอย่างมีอาชีพเป็นแม่บ้าน และมีประมาณน้อยกว่าร้อยละ ๑ ที่จัดว่าไม่เข้าข่ายของผู้มีงานทำหรือไม่ได้ทำงานประมาณ ๑ ใน ๑๐ ของสตรีเหล่านี้มีอาชีพทำงานอยู่กับบ้าน เช่น พับถุง รับจ้างเย็บที่นอน ขณะที่ประมาณ ๑ ใน ๕ ของสามีของสตรีกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพเป็นช่าง เช่น ช่างทอง ช่างเครื่องยนต์ ช่างทาสี ช่างไม้ เป็นต้น อาชีพพนักงานขับรถเป็นอาชีพที่มีร้อยละสูงรองลงมาจากอาชีพช่าง คือมีประมาณร้อยละ ๑๗ (โปรดดูตารางที่ ๙)

ตารางที่ ๙ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามอาชีพของตนเองและของสามี

ประเภทของอาชีพ	อาชีพของตนเอง	อาชีพของสามี
ทำไร่ ทำนา ทำสวน	๐.๑	๐.๓
รับราชการ	๑.๓	๙.๙
ลูกจ้างราชการ เทศบาล	๐.๓	๑.๗
พนักงานรัฐวิสาหกิจ องค์การ	๐.๒	๑.๘
ลูกจ้าง เสมียน พนักงานในห้างร้าน	๓.๔	๙.๕

ตารางที่ ๙ (ต่อ)

ประเภทของอาชีพ	อาชีพของตนเอง	อาชีพของสามี
เจ้าของกิจการโรงงาน บริษัท	๐.๒	๑.๘
นักธุรกิจ	-	๐.๒
ค้าขายต่าง ๆ ในร้าน	๓.๒	๔.๖
พนักงานขายของตามบ้าน	๐.๖	๒.๑
ตัดผม ตัดเสื้อ	๒.๘	๒.๑
ช่าง (ทอง เครื่องยนต์ ทาสี ช่างไม้ ฯลฯ)	๐.๕	๑๙.๒
พนักงานขับรถทุกชนิด	-	๑๖.๙
ครู	๑.๙	๐.๕
ทำงานอยู่กับบ้าน (เย็บถุง รับจ้างเย็บที่นอน ฯลฯ)	๑๐.๔	๒.๐
กรรมกร	๐.๙	๘.๓
รับจ้าง คนใช้	๒.๓	๕.๔
หาบเร่ แผงลอย รถเข็น	๘.๖	๔.๕
บริการ เช่น ยาม สจ๊วต	๐.๔	๕.๕
บันเทิง	๐.๑	๐.๖
แม่บ้าน	๖๓.๑	๐.๐
อื่น ๆ	๐.๔	๐.๑
ไม่เข้าข่าย/ไม่ได้ทำงาน	๐.๑	๒.๖
ไม่มีคำตอบ	๐.๑	๐.๔
รวม	๑๐๐.๐(๔๘๐)	๑๐๐.๐(๔๘๐)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถ้าจำแนกสตรีที่ตกเป็นตัวอย่างนี้ออกไปตามสถานภาพของการมีงานทำ โดยใช้อาชีพเป็นเกณฑ์กำหนดสถานภาพ กล่าวคือ กำหนดให้สตรีที่มีอาชีพเป็นแม่บ้านและไม่เข้าข่ายของผู้มีงานทำหรือไม่ได้ทำงาน เป็นผู้ไม่มีงานทำ ในกรณีนี้จะพบว่าสตรีผู้ที่มาขอรับบริการประมาณ ๓ ใน ๕ เป็นผู้ไม่มีงานทำ มีเพียงน้อยกว่า ๒ ใน ๕ เท่านั้นที่จัดว่าเป็นผู้มีงานทำ (โปรดดูตารางที่ ๑๐)

ตารางที่ ๑๐ ร้อยละของผู้มารับบริการ จำแนกตามสถานภาพของการมีงานทำ

สถานภาพของการมีงานทำ	ร้อยละ*
มีงานทำ	๓๖.๘
ไม่มีงานทำ	๖๓.๒
รวม	๑๐๐.๐ (๔๗๙)

* จำนวนผู้ไม่ตอบ ๑ คน

สำหรับรายได้ต่อเดือนรวมกับสามีของสตรีที่มารับบริการคุมกำเนิด พบว่าส่วนใหญ่คือเกือบประมาณ ๔ ใน ๕ ของสตรีที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งหมดมีรายได้ต่อเดือนรวมกันตั้งแต่ ๑,๕๐๐ บาท และมากกว่าขึ้นไป มีเพียงประมาณ ๑ ใน ๕ ของสตรีกลุ่มตัวอย่างมีรายได้น้อยกว่า ๑,๕๐๐ บาท (โปรดดูตารางที่ ๑๑)

ตารางที่ ๑๑ ร้อยละของผู้มารับบริการ จำแนกตามรายได้รวมกับสามีต่อเดือน

รายได้รวมต่อเดือน (บาท)	ร้อยละ
๐ - ๑,๔๙๙ บาท	๒๓.๑
๑,๕๐๐ บาท และมากกว่า	๗๖.๙
รวม	๑๐๐.๐ (๔๘๐)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของสตรีผู้ที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดที่ศูนย์บริการสาธารณสุข พบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่างเกือบ ๙ ใน ๑๐ คน มีการศึกษา แต่ส่วนใหญ่แล้ว คือประมาณร้อยละ ๖๗ มีการศึกษาแค่ระดับประถมศึกษาตอนต้น คือ ประถมปีที่ ๑ ถึงประถมปีที่ ๔ มีเพียงประมาณร้อยละ ๒๑ ของสตรีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่มารับบริการคุมกำเนิดที่ศูนย์บริการสาธารณสุข ซึ่งมีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมปีที่ ๔ (โปรดดูตารางที่ ๑๒)

ตารางที่ ๑๒ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด	ร้อยละ*
ไม่มีการศึกษา	๑๑.๘
๑ - ๔ ปี	๖๗.๔
๕ ปี และมากกว่า	๒๐.๘
รวม	๑๐๐.๐ (๔๗๔)

* จำนวนผู้ไม่ตอบ ๑ คน

เมื่อสอบถามถึงอาการแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นกับสตรีกลุ่มตัวอย่างภายหลังจากที่ได้ใส่ห่วงอนามัย หรือภายหลังจากที่ได้รับประทานยาคุมกำเนิดไปแล้ว พบว่า ๓ ใน ๕ คน ของสตรีกลุ่มตัวอย่าง เกิดมีอาการแทรกซ้อน อย่างไรก็ตาม สตรีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีอาการแทรกซ้อนเลยภายหลังจากที่ได้ใส่ห่วงหรือรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิดไปแล้ว ยังคงมีมากถึงประมาณ ๒ ใน ๕ ของสตรีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (โปรดดูตารางที่ ๑๓)

ตารางที่ ๑๓ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามการเกิดอาการแทรกซ้อน

การเกิดอาการแทรกซ้อน	ร้อยละ *
เกิด	๖๒.๓
ไม่เกิด	๓๗.๗
รวม	๑๐๐.๐ (๔๗๕)

* จำนวนผู้ไม่ตอบ ๕ คน

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องระยะทางและระยะเวลาที่ผู้มาขอรับบริการต้องใช้เพื่อเดินทางมารับบริการพบว่า สตรีที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใส่ห่วงอนามัยหรือยาเม็ดรับประทานจากศูนย์บริการสาธารณสุข ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ไม่ไกลจากศูนย์บริการสาธารณสุขตั้งแต่ ๒ กิโลเมตรขึ้นไป (โปรดดูตารางที่ ๑๔)

ตารางที่ ๑๔ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามระยะทางจากบ้านถึงศูนย์บริการสาธารณสุข

ระยะทาง (กิโลเมตร)	ร้อยละ*
๐ - ๒	๖๑.๗
๒ กิโลเมตรขึ้นไป	๓๘.๓
รวม	๑๐๐.๐ (๔๗๗)

* จำนวนผู้ไม่ตอบ ๓ คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเวลาที่ใช้เดินทางพบว่า ประมาณ ๑ ใน ๒ ของผู้มาขอรับบริการใช้เวลาน้อยกว่า ๑๕ นาที และประมาณ ๑ ใน ๒ ของผู้มารับบริการใช้เวลาตั้งแต่ ๑๕ นาทีและมากกว่าขึ้นไป (โปรดดูตารางที่ ๑๔)

ตารางที่ ๑๔ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามระยะเวลาที่ใช้สำหรับเดินทางจากบ้านมาถึงศูนย์บริการสาธารณสุข

เวลาที่ใช้สำหรับเดินทาง (นาที)	ร้อยละ*
น้อยกว่า ๑๕ นาที	๕๐.๕
๑๕ นาทีและมากกว่า	๔๙.๕
รวม	๑๐๐.๐ (๙๙๕)

*จำนวนผู้ไม่ตอบ ๕ คน

กล่าวโดยสรุป สตรีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ประมาณ ๙ ใน ๑๐ คน ไม่เคยรับบริการคุมกำเนิดจากหน่วยงานใดมาก่อน ประมาณ ๓ ใน ๑๐ ของสตรีกลุ่มนี้มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใส่ห่วงอนามัย ขณะที่ ๗ ใน ๑๐ มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน สตรีกลุ่มตัวอย่างนี้ส่วนใหญ่มีอายุประมาณ ๑ ใน ๒ มีอายุอยู่ระหว่าง ๒๕ - ๓๔ ปี มีบุตรแล้ว จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่เฉลี่ยแล้ว ๓ คน อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าสตรีเหล่านี้จะมีบุตรโดยเฉลี่ย ๓ คนแล้ว และประมาณ ๑ ใน ๒ ของสตรีกลุ่มที่มารับบริการคุมกำเนิดก็เพราะไม่ต้องการมีบุตรอีก และยังคงพบว่าอีกประมาณ ๑ ใน ๒ ของสตรีกลุ่มที่มารับบริการคุมกำเนิดก็เพื่อที่จะยืดเวลาของการมีบุตรให้ยาวออกไป

สตรีกลุ่มตัวอย่างที่มารับบริการคุมกำเนิดจากศูนย์บริการสาธารณสุข ๗ ใน ๑๐ คน ได้แต่งงานอยู่กินกับคู่สมรสคนปัจจุบันมากกว่า ๕ ปี และส่วนใหญ่คือ ๙ ใน ๑๐ คน นับถือศาสนาพุทธ มีอาชีพเป็นแม่บ้าน มีรายได้รวมกับสามีเฉลี่ยแล้วอย่างต่ำเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท มีการศึกษาระดับ

ประถมต้นคืออยู่ระหว่างประถมปีที่ ๑ ถึงประถมปีที่ ๔ หลังจากที่ได้รับการใส่ห่วงอนามัย หรือใช้ยาเม็ดรับประทานไปแล้วพบว่าประมาณ ๓ ใน ๕ ของสตรีกลุ่มตัวอย่าง เกิดมีอาการแทรกซ้อน

ระยะทางจากบ้านของผู้รับบริการมาถึงศูนย์บริการสาธารณสุขส่วนใหญ่แล้วมีระยะทางไม่เกิน ๒ กิโลเมตร ประมาณ ๑ ใน ๒ ของสตรีกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการเดินทางน้อยกว่า ๑๕ นาที นอกนั้นใช้เวลาเดินทางอย่างน้อย ๑๕ นาที

๔.๒. <u>รายละเอียดเกี่ยวกับการรับบริการคุมกำเนิดและผลของการคุมกำเนิด</u>

จากการติดตามผลของผู้มารับบริการคุมกำเนิดที่ศูนย์บริการสาธารณสุขตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๔ ถึงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๑๘ ด้วยวิธีสัมภาษณ์พบว่า เกือบประมาณ ๑ ใน ๒ หรือจำนวนผู้มารับบริการ ๔๖๕ คน เลิกคุมกำเนิดด้วยวิธีเดิม (โปรดดูตารางที่ ๑๖)

ตารางที่ ๑๖ ร้อยละของผู้รับบริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุขครั้งแรก และยังคงคุมกำเนิดด้วยวิธีเดิมอยู่

การคุมกำเนิดด้วยวิธีเดิม	ร้อยละ*
คุม	๕๒.๕ (๕๑๔)
ไม่คุม	๔๗.๕ (๔๖๕)
รวม	๑๐๐.๐ (๙๗๙)

* จำนวนผู้ไม่ตอบ ๑ คน

เหตุผลของการเลิกใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยวิธีเดิม อาจทำการแยกพิจารณาตามประเภทของวิธีคุมกำเนิดที่ได้รับไป กล่าวคือ เหตุผลที่สตรีกลุ่มตัวอย่างซึ่งมารับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใส่ห่วงอนามัย ให้ไว้ ๔ อันดับแรก เรียงตามลำดับคือ เพราะห่วงหลุด ปวดท้อง-ปวดมดลูก-ปวดหลัง มีครรภ์ และต้องการมีบุตรเพิ่ม จำนวนผู้ที่ให้เหตุผลดังกล่าวแต่ละข้อมีมากกว่า ๑ ใน ๑๐ ของกลุ่มสตรีตัวอย่างที่เลิกใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยการใส่ห่วงอนามัย (โปรดดูตารางที่ ๑๗)

ตารางที่ ๑๗ เหตุผลของการเลิกใช้ห่วงอนามัยของผู้ขอรับบริการครั้งแรก ที่ศูนย์บริการสาธารณสุข

เหตุผลที่เลิกใช้	ร้อยละ*
ห่วงหลุด	๒๑.๖
ปวดท้อง ปวดมดลูก ปวดหลัง	๑๖.๘
ตั้งครรภ์	๑๓.๖
ต้องการมีบุตรเพิ่ม	๑๒.๘
ตกเลือด	๘.๐
อื่น ๆ	๒๗.๒
รวม	๑๐๐.๐๐ (๑๒๕)

*จำนวนผู้ไม่ตอบ ๓ คน

สำหรับเหตุผล ๔ อันดับแรกเรียงตามลำดับของการเลิกใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน มีดังนี้คือ เพราะ ตั้งครรภ์ ต้องการมีบุตรเพิ่ม คลื่นไส้อาเจียน และสุขภาพไม่ดี จำนวนผู้ที่ให้เหตุผลดังกล่าวแต่ละข้อมีมากกว่า ๑ ใน ๑๐ ของกลุ่มสตรีตัวอย่างที่เลิกใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน (โปรดดูตารางที่ ๑๘)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๘ เหตุผลของการเลิกใช้ยาเม็ดรับประทานคุมกำเนิดของผู้รับบริการครั้งแรกที่ศูนย์บริการสาธารณสุข

เหตุผลที่เลิกใช้	ร้อยละ*
ตั้งครรภ์	๑๘.๘
ต้องการมีบุตรเพิ่ม	๑๖.๙
กลืนไส้อาเจียน	๑๙.๖
สุขภาพไม่ดี	๑๒.๗
ชอบวิธีอื่นมากกว่า	๙.๒
ประจำเดือนไม่ปรกติ	๔.๑
หย่าหรือสามีถึงแก่กรรม	๔.๑
อื่น ๆ	๑๙.๖
รวม	๑๐๐.๐ (๓๑๔)

*จำนวนผู้ไม่ตอบ ๒๓ คน

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าสตรีจำนวน ๔๖๔ คนได้เลิกใช้วิธีคุมกำเนิดที่มาขอรับบริการครั้งแรกจากศูนย์บริการสาธารณสุข ประมาณร้อยละ ๔๗ ของสตรีที่เลิกใช้กลุ่มนี้ยังเปลี่ยนมาใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยวิธีอื่นอยู่ โดยที่สตรีบางคนไม่ได้เป็นผู้ใช้เองแต่ก็ให้สามีเป็นผู้ใช้แทน (โปรดดูตารางที่ ๑๙)

ตารางที่ ๑๙ ร้อยละของผู้รับบริการที่เลิกใช้วิธีคุมกำเนิดที่ขอรับบริการไปครั้งแรก จำแนกตามการใช้หรือไม่ใช้วิธีคุมกำเนิดวิธีอื่น ซึ่งตนเองเป็นผู้ใช้หรือสามีเป็นผู้ใช้

ใช้วิธีคุมกำเนิดวิธีอื่น	ร้อยละ
ใช้	๔๖.๕
ไม่ใช้	๕๓.๕
รวม	๑๐๐.๐ (๔๖๕)

วิธีคุมกำเนิดที่คนกลุ่มนี้เปลี่ยนมาใช้ส่วนใหญ่เป็นยาเม็ดรับประทาน คือมีมากถึงร้อยละ ๓๖.๖ ของสตรีทั้งหมดที่เปลี่ยนมาใช้วิธีคุมกำเนิดประเภทอื่น นั่นหมายความว่า สตรีที่ใส่ห่วงอนามัยอยู่เดิมส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนมาใช้ยาเม็ดรับประทานแทน ขณะที่ผู้ใช้ยาเม็ดรับประทานอยู่เดิมหันมาใส่ห่วงอนามัยแทน มีร้อยละ ๑๖.๗ ของสตรีทั้งหมดที่เปลี่ยนมาใช้วิธีคุมกำเนิดประเภทอื่น มีอยู่ร้อยละ ๒๗.๓ และร้อยละ ๘.๓ ที่ใช้วิธีทำหมันและยาฉีดแทนวิธีใส่ห่วง หรือวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน (โปรดดูตารางที่ ๒๐)

ตารางที่ ๒๐ ร้อยละของผู้รับบริการที่เลิกใช้วิธีคุมกำเนิดที่ขอรับบริการไปครั้งแรก แต่ตนเองหรือสามียังคงใช้วิธีคุมกำเนิดวิธีอื่น จำแนกตามประเภทของวิธีคุมกำเนิดวิธีอื่น

ประเภทของวิธีคุมกำเนิดวิธีอื่น	ร้อยละ
ยาเม็ดรับประทาน	๓๖.๖
ทำหมัน	๒๗.๓
ห่วงอนามัย	๑๖.๗
ยาฉีด	๘.๓
อื่น ๆ	๑๑.๑
รวม	๑๐๐.๐ (๒๑๖)

เมื่อพิจารณาถึงอาการแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นจากสตรีกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำเนิด ไม่เลือกว่าเป็นการใช้ครั้งแรกหรือผู้ที่เปลี่ยนมาใช้ภายหลัง พบว่า มีอาการแทรกซ้อน ๔ อันดับแรก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ปวดศีรษะ ร้อยละ ๕๒.๐ คลื่นไส้อาเจียน เวียนหัว ร้อยละ ๔๔.๘ หงุดหงิด ร้อยละ ๒๕.๓ และอ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย ร้อยละ ๒๔.๓ รายละเอียดนอกเหนือจากนี้โปรดพิจารณาได้จากตารางที่ ๒๑

ตารางที่ ๒๑ ประเภทอาการแทรกซ้อนที่พบจากสตรีทั้งหมดที่เคยใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำเนิด

ประเภทอาการแทรกซ้อน	ร้อยละ	
ปวดศรีษะ	๕๒.๐	(๕๐๒)
คลื่นไส้ อาเจียน เวียนหัว	๔๔.๘	(๕๐๒)
หงุดหงิด	๒๕.๓	(๕๐๒)
อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย	๒๔.๓	(๕๐๒)
ปวดหลัง เอว เมื่อยตามตัว	๑๕.๕	(๕๐๒)
เบื่ออาหาร	๑๓.๓	(๕๐๒)
น้ำหนักตัวเพิ่ม	๘.๖	(๕๐๒)
มีฝ้าที่หน้า	๘.๔	(๕๐๒)
ประจำเดือนไม่ปรกติ	๖.๖	(๕๐๒)
เจ็บหน้าอก	๔.๒	(๕๐๒)
อื่น ๆ	๑๓.๗	(๕๐๒)

หมายเหตุ สตรีที่เคยใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำเนิดทั้งหมดมี ๗๘๔ คน ไม่มีอาการแทรกซ้อนเลย ๒๘๒ คน หรือประมาณร้อยละ ๓๖.๐ ของสตรีที่เคยใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำเนิดทั้งหมด สตรีที่เหลือจำนวน ๕๐๒ คน หรือประมาณร้อยละ ๖๔.๐ เป็นกลุ่มสตรีที่เคยมีอาการแทรกซ้อนจากการใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำเนิด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับอาการแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นกับสตรีกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้ห่วงอนามัยไม่เลือกว่าจะเป็นการใช้ครั้งแรกหรือผู้ที่เปลี่ยนมาใช้ภายหลัง พบว่า อาการแทรกซ้อน ๔ อันดับแรก เรียงตามลำดับมีดังนี้ ปวดท้องน้อย ร้อยละ ๔๖.๑ ประจำเดือนไม่ปรกติร้อยละ ๔๐.๐ ตกขาวร้อยละ ๒๗.๕ และปวดหลัง เอว เมื่อยตามตัว ร้อยละ ๒๓.๐ รายละเอียดนอกเหนือจากที่กล่าวถึงโปรดพิจารณาได้จากตารางที่ ๒๒

ตารางที่ ๒๒ อาการแทรกซ้อนที่พบจากสตรีทั้งหมดที่เคยใช้ห่วงอนามัย

ประเภทอาการแทรกซ้อน	ร้อยละ	
ปวดท้องน้อย	๔๖.๑	(๑๗๘)
ประจำเดือนไม่ปรกติ	๔๐.๐	(๑๗๘)
ตกขาว	๒๗.๕	(๑๗๘)
ปวดหลัง เอว เมื่อยตามตัว	๒๓.๐	(๑๗๘)
เลือดออกคล้ายประจำเดือน		
ตกเลือด	๑๙.๑	(๑๗๘)
อื่น ๆ	๑๔.๐	(๑๗๘)

แหล่งที่ช่วยให้สตรีกลุ่มตัวอย่างทราบเรื่องเกี่ยวกับการคุมกำเนิด ส่วนใหญ่คือ หมอ ญาติ เพื่อน พนักงานเยี่ยมบ้าน และพยาบาล กล่าวคือ สตรีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๓๙.๙ ระบุว่าได้ทราบเรื่องเกี่ยวกับการคุมกำเนิดมาจากหมอ และร้อยละ ๓๘.๘ ระบุว่าได้ทราบมาจากญาติและเพื่อน มีอยู่ร้อยละ ๓๓.๙ และร้อยละ ๑๑.๑ ได้ทราบมาจากพนักงานเยี่ยมบ้านและพยาบาลตามลำดับ

อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่า มีสตรีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ ๑.๘ เท่านั้นที่ทราบเรื่องการคุมกำเนิดมาจากสามีของตน (โปรดดูตารางที่ ๒๓)

ตารางที่ ๒๓ แหล่งที่ช่วยให้ผู้รับบริการทราบ เรื่อง เกี่ยวกับการคุมกำ เนิด

แหล่ง	ร้อยละ
หมอ	๓๙.๙ (๙๘๐)
ญาติ เพื่อน	๓๘.๘ (๙๘๐)
พนักงาน เยี่ยมบ้าน	๓๓.๙ (๙๘๐)
พยาบาล	๑๑.๔ (๙๘๐)
วิทยุ โทรทัศน์	๓.๕ (๙๘๐)
หนังสือพิมพ์	๒.๖ (๙๘๐)
สามี	๐.๙ (๙๘๐)
อื่น ๆ	๑.๒ (๙๘๐)

ภายหลังที่สตรีกลุ่มตัวอย่างได้ทราบ เรื่อง เกี่ยวกับการคุมกำ เนิดมาจากบุคคลดังกล่าวแล้วข้างต้น ก็ยังคงมีสตรีกลุ่มตัวอย่างอยู่ร้อยละ ๔.๒ ไม่ได้ให้ความสนใจที่จะมาขอรับบริการคุมกำ เนิด กับมีสตรีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๐.๖ รู้สึกเฉย ๆ (โปรดดูตารางที่ ๒๔)

ตารางที่ ๒๔ ความสนใจของสตรีที่มาขอรับบริการภายหลังเมื่อทราบ เรื่องคุมกำ เนิดแล้ว

ความสนใจ	ร้อยละ *
สนใจ	๙๕.๒
ไม่สนใจ	๔.๒
เฉย ๆ	๐.๖
รวม	๑๐๐.๐ (๙๗๙)

* จำนวนผู้ไม่ตอบ ๑ คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดังนั้น จึงได้ทำการศึกษา เพิ่ม เติม เพื่อดูว่า บุคคลกลุ่มใดหรือปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสตรีกลุ่มตัวอย่าง จนกระทั่งมาขอรับบริการคุมกำ เนิดจากศูนย์บริการสาธารณสุข โดยแยกการพิจารณาออกไปเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรก เป็นกลุ่มสตรีที่มีความสนใจ เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ภายหลังจากได้รับทราบ เรื่องราวการคุมกำ เนิด กับกลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มสตรีที่ไม่มีความสนใจใน เรื่องการคุมกำ เนิดทั้ง ๆ ที่ได้รับทราบ เรื่องราวการคุมกำ เนิดมาแล้ว เช่นกัน ผลของการศึกษาพบว่า สำหรับกลุ่มแรก ประมาณ ๑ ใน ๒ ของผู้มารับบริการ จากศูนย์บริการสาธารณสุข มาโดยไม่ได้ปรึกษาใคร ที่เหลือประมาณ ๑ ใน ๕ ปรึกษาหมอ และประมาณเกือบ ๑ ใน ๕ ปรึกษาสามี ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การตัดสินใจมารับบริการคุมกำ เนิดของสตรีส่วนใหญ่ที่มีความสนใจ เป็นพื้นฐานภายหลังจากได้รับทราบ เรื่องราวการคุมกำ เนิดแล้ว ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของตน เอง เป็นประการสำคัญ รองลงมาคือหมอและสามี (โปรดดูตารางที่ ๒๕)

ตารางที่ ๒๕ บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคุมกำ เนิดของสตรีที่รับบริการภายหลังจากที่ทราบ เรื่องคุมกำ เนิดและมีความสนใจใน เรื่องคุมกำ เนิด

บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ	ร้อยละ*
ไม่ได้ปรึกษาใคร	๔๙.๐
หมอ	๒๐.๐
สามี	๑๗.๕
ญาติ เพื่อน	๔.๓
พยาบาล	๑.๕
อื่น ๆ	๒.๗
รวม	๑๐๐.๐ (๔๓๒)

* จำนวนผู้ไม่ตอบ ๑ คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับกลุ่มที่สองคือกลุ่มของสตรีที่ไม่มีความสนใจใน เรื่องคุมกำ เนิดทั้ง ๆ ที่ได้รับทราบเรื่องราวการคุมกำ เนิดมาแล้ว แต่ต้องตัดสินใจมารับบริการคุมกำ เนิดที่ศูนย์บริการสาธารณสุข พบว่า ปัจจัยที่สำคัญคือหมอแนะนำมีร้อยละ ๓๑.๗ ของสตรีทั้งหมดในกลุ่มนี้ และไม่ต้องการมีบุตรมีร้อยละ ๒๖.๘ กับมีปัญหาทางด้าน เศรษฐกิจร้อยละ ๑๔.๖ (โปรดดูตารางที่ ๒๖)

ตารางที่ ๒๖ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคุมกำ เนิดของสตรีที่มารับบริการภายหลังจากที่ทราบ เรื่องคุมกำ เนิดและไม่มีความสนใจที่จะคุมกำ เนิด

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคุมกำ เนิด	ร้อยละ
หมอแนะนำ	๓๑.๗ (๑๓)
ไม่ต้องการมีบุตร	๒๖.๘ (๑๑)
ฐานะไม่ดี	๑๔.๖ (๖)
สามีบอกให้ทำ	๔.๙ (๒)
สุขภาพไม่ดี	๔.๙ (๒)
อื่น ๆ	๑๗.๑ (๗)
รวม	๑๐๐.๐ (๗๑)

เมื่อให้ประมาณความคิด เห็นของสามีที่มีต่อการมาขอรับบริการคุมกำ เนิด พบว่าร้อยละ ๘๔ ของสตรีกลุ่มตัวอย่างตอบว่าสามี เห็นด้วย มีเพียงประมาณร้อยละ ๗.๐ และ ๗.๖ เท่านั้นที่ตอบว่าสามีไม่ เห็นด้วย และ เฉย ๆ ตามลำดับ (โปรดดูตารางที่ ๒๗)

ตารางที่ ๒๙ ความเห็นเกี่ยวกับการคุมกำเนิดของสามีของสตรีที่มารับบริการ

ความเห็น	ร้อยละ *
เห็นด้วย	๘๔.๐
ไม่เห็นด้วย	๗.๐
เฉย ๆ	๗.๖
ไม่ทราบว่าสามีมีความเห็นอย่างไร	๑.๔
รวม	๑๐๐.๐ (๔๗๘)

*จำนวนผู้ไม่ตอบ ๒ คน

จากที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดภายใต้หัวเรื่องรายละเอียดเกี่ยวกับการรับบริการคุมกำเนิดและผลของการคุมกำเนิด สามารถสรุปได้ดังนี้

ประมาณ ๑ ใน ๒ ของผู้มาขอรับบริการจากศูนย์บริการสาธารณสุขเลิกคุมกำเนิดด้วยวิธีที่มาขอรับบริการครั้งแรก สาเหตุของการเลิกคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัย ๔ อันดับแรกสำหรับผู้ที่ใช้ห่วงอนามัย คือ ห่วงหลุด มีอาการปวดต่าง ๆ เช่น ปวดท้อง-ปวดมดลูก-ปวดหลัง ตั้งครรภ์และต้องการมีบุตรเพิ่ม

สาเหตุของการเลิกคุม ๔ อันดับแรกสำหรับผู้ที่ใช้ยาเม็ดรับประทาน คือ ตั้งครรภ์ ต้องการมีบุตรเพิ่ม คลื่นไส้อาเจียน และสุขภาพไม่ดี

ประมาณร้อยละ ๔๗ ของสตรีที่เลิกคุมกำเนิดด้วยวิธีแรก หันมาใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยวิธีอื่นแทน โดยเลือกประเภทของวิธีการคุมกำเนิดเรียงตามลำดับคือ ยาเม็ดรับประทาน ทำหมัน ห่วงอนามัย และยาฉีด

สำหรับอาการแทรกซ้อน ๔ อันดับแรก ที่พบจากผู้ใช้ยาเม็ดรับประทานคุมกำเนิดไม่เลือกว่าเป็นการใช้ครั้งแรกหรือเปลี่ยนมาใช้ภายหลัง คือ ปวดศีรษะ คลื่นไส้อาเจียน เวียนหัว หงุดหงิดและอ่อนเพลีย เหมือยง่าย ตามลำดับ ขณะที่อาการแทรกซ้อน ๔ อันดับแรกที่พบจากผู้ใช้ห่วงอนามัย คือ ปวดท้องน้อย ประจำเดือนไม่ปรกติ ตกขาวและปวดหลัง เอว เมื่อยตามตัว ตามลำดับ ส่วนใหญ่สตรีกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ได้ทราบเรื่องราวการคุมกำเนิดมาจากหมอ ญาติ เพื่อน พนักงานเยี่ยมบ้านและพยาบาล ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะทราบเรื่องราวการคุมกำเนิดแล้วก็ยังคงมีสตรีอยู่ประมาณร้อยละ ๔ ไม่ได้ให้ความสนใจที่จะมาขอรับบริการคุมกำเนิดแต่ประการใด

เมื่อศึกษาถึงกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจมาขอรับบริการคุมกำเนิดของสตรีกลุ่มตัวอย่างพบว่า ประมาณ ๑ ใน ๒ ของกลุ่มสตรีที่มีความสนใจที่จะมาขอรับบริการคุมกำเนิดตัดสินใจมารับบริการด้วยตนเอง และประมาณ ๒ ใน ๕ ของสตรีกลุ่มที่ตัดสินใจมารับบริการคุมกำเนิดก็เพราะได้รับคำแนะนำจากหมอหรือสามี

สำหรับเหตุผลส่วนใหญ่ของสตรีที่ไม่สนใจมาขอรับบริการคุมกำเนิด แต่ก็ต้องมาขอรับบริการก็เพราะหมอเป็นผู้แนะนำมา เหตุผลรองลงมาก็คือไม่ต้องการมีบุตรและฐานะไม่ดี

เมื่อให้ประมาณความคิดเห็นของสามีที่มีต่อการคุมกำเนิดพบว่า สตรีส่วนใหญ่คือประมาณร้อยละ ๘๔ เชื่อว่าสามีความเห็นด้วย มีประมาณร้อยละ ๗ เท่านั้นที่เชื่อว่าสามีไม่เห็นด้วยกับการคุมกำเนิด

๔.๓. <u>คุณลักษณะของผู้มารับบริการคุมกำเนิดจำแนกตามประเภทของวิธีคุมกำเนิด</u>

เนื่องจากการวิเคราะห์ที่จะกล่าวถึงในหัวข้อ (๔.๔) และ (๔.๕) นั้น ได้แยกการวิเคราะห์หาปัจจัยในการตัดสินใช้การคุมกำเนิดด้วยวิธีแรกออกไปเป็น ๒ ประเภท คือ การคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัย กับการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ในหัวข้อต่อไป กับช่วยให้ทราบคุณลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของสตรีกลุ่มตัวอย่างที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดแต่ละประเภทเป็นพื้นฐานเสียก่อน ในหัวข้อนี้จึงมุ่งศึกษาหารายละเอียดของคุณลักษณะของสตรีกลุ่มตัวอย่างที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัย แยกออกไปจากสตรีกลุ่มตัวอย่างที่มารับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน

ตารางที่ ๒๘ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามอายุและประเภทของวิธีคุมกำเนิด

อายุ (ปี)	ห่วงอนามัย	ยาเม็ดรับประทาน
๑๕ - ๒๔	๒๘.๔	๓๐.๖
๒๕ - ๓๔	๕๑.๗	๔๗.๘
๓๕ และมากกว่า	๑๙.๙	๒๑.๖
รวม	๑๐๐.๐(๒๗๑)	๑๐๐.๐(๗๐๙)

จากข้อมูลที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๒๘ พบว่าผู้ที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัยส่วนใหญ่คือประมาณ ๑ ใน ๒ มีอายุอยู่ระหว่าง ๒๕ - ๓๔ ปี ส่วนผู้ที่มีอายุสูงกว่า ๓๔ ปี จะมีเพียงประมาณ ๑ ใน ๕ เท่านั้นที่มาขอรับบริการ สำหรับสตรีกลุ่มตัวอย่างที่มาขอรับบริการยาเม็ดรับประทานคุมกำเนิดก็มีอัตราส่วนร้อยแบบเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับจำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ของสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัยกับวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน พบว่าส่วนใหญ่ของสตรีที่มาขอรับบริการแต่ละประเภทมีจำนวนบุตรมีชีวิตอยู่แล้วเฉลี่ย ๓ คน สตรีส่วนน้อยคือประมาณ ๑ ใน ๑๐ ของผู้ที่มาขอรับบริการแต่ละประเภทมีบุตรมากกว่า ๕ คนขึ้นไป ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า แบบแผนการกระจายตัวของผู้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัย จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่มีความคล้ายคลึงกับการกระจายตัวของผู้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทานที่จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่เช่นกัน (โปรดดูตารางที่ ๒๙)

ตารางที่ ๒๙ ร้อยละของผู้มารับบริการ จำแนกตามจำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ และประเภทของวิธีคุมกำเนิด

จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ (คน)	ห่วงอนามัย	ยาเม็ดรับประทาน
๐ - ๒	๕๓.๑	๕๕.๗
๓ - ๕	๓๖.๒	๓๕.๕
๖ คนและมากกว่า	๑๐.๗	๘.๗
รวม	๑๐๐.๐ (๒๗๑)	๑๐๐.๐ (๗๐๙)

ในด้านความต้องการมีบุตรเพิ่มพบว่า แม้สตรีที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัย หรือวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน ต่างก็มีบุตรมีชีวิตอยู่เฉลี่ยประมาณ๓คน ประมาณ ๑ ใน ๕ ของสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดแต่ละประเภทก็ยังคงมีความต้องการที่จะมีบุตรเพิ่มอีก นอกจากนั้นประมาณ ๑ ใน ๔ ของสตรีที่มาขอรับบริการแต่ละประเภทยังมีความไม่แน่ใจว่าตนเองต้องการจะมีบุตรเพิ่มอีกหรือไม่ (โปรดดูตารางที่ ๓๐)

ตารางที่ ๓๐ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามความต้องการมีบุตรเพิ่ม และประเภทของวิธีคุมกำเนิด

ความต้องการมีบุตรเพิ่ม	ห่วงอนามัย	ยาเม็ดรับประทาน
ต้องการ	๒๑.๘	๒๑.๓
ไม่ต้องการ	๕๒.๐	๕๓.๗
ไม่แน่ใจ	๒๖.๒	๒๕.๐
รวม	๑๐๐.๐ (๒๗๑)	๑๐๐.๐ (๗๐๙)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทำนองเดียวกัน เราก็สามารถสรุปได้ว่า แบบแผนการกระจายตัวของสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัยกับวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องความต้องการมีบุตรเพิ่ม

เมื่อเปรียบเทียบการกระจายตัวของสตรีผู้ที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัยกับวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน ในเรื่องระยะเวลาสมรส พบว่า มีความแตกต่างกันเล็กน้อย และความแตกต่างภายในกลุ่มตัวอย่างที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัยมีการกระจายตัวใกล้เคียงกันตามช่วงระยะเวลาการสมรส ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทานปรากฏว่าร้อยละ ๓๙.๓ ได้อยู่กินกับสามีคนปัจจุบันในระยะเวลา ๕ - ๙ ปี (โปรดดูตารางที่ ๓๑)

ตารางที่ ๓๑ ร้อยละของผู้มารับบริการ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่กินกับสามีคนปัจจุบัน และประเภทของวิธีคุมกำเนิด

ระยะเวลาที่อยู่กินกับสามีคนปัจจุบัน (ปี)	ห่วงอนามัย	ยาเม็ดรับประทาน*
๐ - ๔	๓๒.๘	๓๐.๙
๕ - ๙	๓๓.๒	๓๗.๓
๑๐ ปีและมากกว่า	๓๓.๙	๓๑.๘
รวม	๑๐๐.๐ (๒๗๑)	๑๐๐.๐ (๗๐๘)

*จำนวนผู้ไม่ตอบ ๑ คน

เมื่อพิจารณาถึงสภาพของการมีงานทำของสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดแต่ละประเภท พบว่า แบบแผนการกระจายตัวของสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดโดยวิธีใช้ห่วงอนามัย จำแนกตามสถานภาพของการมีงานทำ มีความคล้ายคลึงกับการกระจายตัวของสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดโดยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน กล่าวคือ ส่วนใหญ่ของสตรีแต่ละกลุ่มมีอาชีพเป็นแม่บ้าน ซึ่งจัดว่าเป็นผู้ไม่มีงานทำ

อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้แบบแผนการกระจายตัวของสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดแต่ละประเภทจะมีความคล้ายคลึงกัน แต่สตรีที่รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัยมีร้อยละของผู้ไม่มีงานทำอยู่สูงกว่าสตรีที่รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทานอยู่เกือบร้อยละ ๑๐ (โปรดดูตารางที่ ๓๒)

ดังนั้น จึงอาจจะกล่าวได้ว่า สตรีที่มีงานทำนิยมคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทานมากกว่าใช้ห่วงอนามัย

ตารางที่ ๓๒ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามสถานภาพของการมีงานทำและประเภทของวิธีคุมกำเนิด

สถานภาพของการมีงานทำ	ห่วงอนามัย*	ยาเม็ดรับประทาน
มีงานทำ	๓๐.๔	๓๙.๒
ไม่มีงานทำ	๖๙.๖	๖๐.๘
รวม	๑๐๐.๐ (๒๗๐)	๑๐๐.๐ (๗๐๙)

*จำนวนผู้ไม่ตอบ ๑ คน

ความแตกต่างในเรื่องรายได้รวมกับสามีต่อเดือนของสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดแต่ละประเภทพบว่า มีแบบแผนการกระจายตัวที่จำแนกไปตามรายได้รวมกับสามีต่อเดือนคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ประมาณ ๔ ใน ๕ ของผู้รับบริการคุมกำเนิดแต่ละประเภทต่างก็มีรายได้อย่างต่ำ ๑,๕๐๐ บาท และมากกว่าขึ้นไป นั่นคือ รายได้รวมต่อเดือนไม่น่าจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัย หรือด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทานแต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๓๓)

ตารางที่ ๓๓ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามรายได้รวมกับสามีต่อ เดือน และประ เภทของวิธีคุมกำ เนิด

รายได้รวมต่อ เดือน (บาท)	ห่วงอนามัย	ยา เม็ดรับประทาน
๐ - ๑,๔๙๙	๒๒.๕	๒๓.๓
๑,๕๐๐ บาทและมากกว่า	๗๗.๕	๗๖.๗
รวม	๑๐๐.๐ (๒๗๑)	๑๐๐.๐ (๗๐๙)

เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษากับการ เลือกใช้วิธีการคุมกำ เนิดพบว่า สตรีที่มาขอรับบริการแต่ละประ เภท ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมปีที่ ๑ ถึงประถมปีที่ ๔ นอกจากนั้นยังพบอีกว่า แบบแผนการกระจายตัวของสตรีที่มารับบริการคุมกำ เนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัย จำแนกตามระดับการศึกษาขั้นสูงสุดมีความคล้ายคลึงกับการกระจายตัวของสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำ เนิดด้วยวิธีใช้ยา เม็ดรับประทาน (โปรดดูตารางที่ ๓๔)

อนึ่ง ถึงแม้แบบแผนการกระจายตัวของสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำ เนิดแต่ละประ เภทที่จำแนกตามระดับการศึกษาขั้นสูงสุดจะมีแบบแผนการกระจายตัวคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีข้อน่าสัง เกตว่า สตรีที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่ขอรับบริการคุมกำ เนิดด้วยวิธีใช้ยา เม็ดรับประทานมากกว่าที่ขอรับบริการคุมกำ เนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓๔ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นสูงสุด และประเภทของวิธีคุมกำเนิด

ระดับการศึกษาชั้นสูงสุด	ห่วงอนามัย *	ยาเม็ดรับประทาน
ไม่มีการศึกษา	๑๔.๔	๑๐.๙
๑ - ๔ ปี	๗๐.๔	๖๖.๑
๕ ปีและมากกว่า	๑๕.๒	๒๓.๐
รวม	๑๐๐.๐ (๒๗๐)	๑๐๐.๐ (๗๐๔)

* จำนวนผู้ไม่ตอบ ๑ คน

สำหรับอาการแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นจากการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัยกับวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน พบว่า ร้อยละ ๕๔.๔ ของสตรีที่ใช้ห่วงอนามัย เกิดมีอาการแทรกซ้อน ส่วนยาเม็ดรับประทานนั้นมีสตรีร้อยละ ๖๕.๑ ของผู้รับบริการคุมกำเนิดด้วยยาเม็ดรับประทานระบุว่า เกิดมีอาการแทรกซ้อนภายหลังจากที่รับบริการไปแล้ว จึงสรุปได้ว่า ประมาณ ๓ ใน ๕ ของผู้ที่รับบริการคุมกำเนิดแต่ละประเภทด้วยก็เกิดอาการแทรกซ้อน มีเพียงประมาณ ๒ ใน ๕ ของผู้รับบริการคุมกำเนิดแต่ละประเภทเท่านั้นที่ระบุว่า ไม่เกิดอาการแทรกซ้อนแต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๓๕)

ตารางที่ ๓๕ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามการเกิดอาการแทรกซ้อน และประเภทของวิธีคุมกำเนิด

การเกิดอาการแทรกซ้อน	ห่วงอนามัย*	ยาเม็ดรับประทาน**
เกิด	๕๔.๔	๖๕.๑
ไม่เกิด	๔๐.๑	๓๔.๙
รวม	๑๐๐.๐ (๒๖๘)	๑๐๐.๐ (๗๐๗)

* จำนวนผู้ไม่ตอบ ๓ คน

** จำนวนผู้ไม่ตอบ ๒ คน

ในด้านระยะทางและระยะ เวลาจากบ้านมาถึงศูนย์บริการสาธารณสุขของผู้มารับบริการคุมกำ เนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัยและวิธีใช้ยา เม็ดรับประทาน พบว่า มีความคล้ายคลึงกันในด้านระยะทางมากกว่า คือระยะทางจากบ้านมาถึงศูนย์บริการสาธารณสุขของผู้มารับบริการคุมกำ เนิด ส่วนใหญ่คือประมาณ ๓ ใน ๕ ของผู้รับบริการแต่ละประ เภท ต่างมีระยะทางจากบ้านไปถึงศูนย์บริการสาธารณสุขไม่เกิน ๒ กิโล เมตร แต่มีความแตกต่างกัน เล็กน้อยใน เรื่อง เวลาที่ใช้ เดินทางจากบ้านมารับบริการคุมกำ เนิดที่ศูนย์บริการสาธารณสุข กล่าวคือ สตรีส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๒.๐๔ ของสตรีกลุ่มตัวอย่างที่ขอรับบริการคุมกำ เนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัย ใช้ เวลา เดินทางน้อยกว่า ๑๕ นาที ขณะที่สตรีส่วนใหญ่คือร้อยละ ๕๐.๑๔ ของสตรีกลุ่มตัวอย่างที่ขอรับบริการคุมกำ เนิดด้วยวิธีใช้ยา เม็ดรับประทาน ใช้ เวลาเดินทางตั้งแต่ ๑๕ นาทีและมากกว่าขึ้นไป (โปรดดูตารางที่ ๓๖ - ๓๗)

ตารางที่ ๓๖ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามระยะทางจากบ้านมาถึงศูนย์บริการสาธารณสุข และประ เภทของวิธีคุมกำ เนิด

ระยะทาง (กิโล เมตร)	ห่วงอนามัย *	ยา เม็ดรับประทาน **
๐ - ๒	๖๐.๗	๖๒.๑
๓ กิโล เมตร และมากกว่า	๓๙.๓	๓๗.๙
รวม	๑๐๐.๐ (๒๗๐)	๑๐๐.๐ (๗๐๗)

* จำนวนผู้ไม่ตอบ ๑ คน

** จำนวนผู้ไม่ตอบ ๒ คน

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓๗ ร้อยละของผู้รับบริการ จำแนกตามระยะ เวลาที่ใช้สำหรับ เดินทาง จากบ้านมาถึงศูนย์บริการสาธารณสุข และประ เภทของวิธีคุมกำ เนิด

เวลาที่ใช้สำหรับ เดินทาง (นาที)	ห่วงอนามัย* (%)	ยา เม็ดรับประทาน** (%)
น้อยกว่า ๑๕ นาที	๕๒.๐๔	๔๙.๘๖
๑๕ นาที และมากกว่า	๔๗.๙๖	๕๐.๑๔
รวม	๑๐๐.๐ (๒๖๙)	๑๐๐.๐ (๗๐๖)

*จำนวนผู้ไม่ตอบ ๒ คน

**จำนวนผู้ไม่ตอบ ๓ คน

จากที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดใน เรื่องคุณลักษณะของผู้มารับบริการคุมกำ เนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัย กับวิธีใช้ยา เม็ดรับประทาน สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านอายุ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ สตรีที่มาขอรับบริการคุมกำ เนิดแต่ละประ เภท ต่างก็มีอายุอยู่ระหว่าง ๒๕ - ๓๔ ปี

ด้านจำนวนบุตรที่ยังคงมีชีวิตอยู่ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ สตรีที่มาขอรับบริการคุมกำ เนิดแต่ละประ เภทต่างก็มีบุตรที่ยังคงมีชีวิตอยู่เฉลี่ยประมาณ ๓ คน

ด้านความต้องการมีบุตร เพิ่ม พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ประมาณ ๑ ใน ๒ ของสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำ เนิดแต่ละประ เภทต่างก็ไม่ต้องการมีบุตร เพิ่มขึ้นอีก แต่ก็มีประมาณ ๑ ใน ๕ ของสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำ เนิดแต่ละประ เภทต้องการมีบุตร เพิ่มอีก ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการคุมกำ เนิดของสตรี เหล่านี้มี เจตนารมย์แต่ เพียง เพื่อ เว้นช่วงการมีบุตรให้ห่างขึ้น

ด้านระยะ เวลาที่อยู่กินกับสามีคนปัจจุบัน พบว่ามีแบบแผนการกระจายตัวของสตรีที่รับบริการคุมกำ เนิดแต่ละประ เภทแตกต่างกันเล็กน้อย และความแตกต่างภายในกลุ่มตัวอย่างที่มาขอรับบริการคุมกำ เนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัยมีการกระจายตัวใกล้ เคียงกัน ตามช่วงระยะ เวลาการสมรส ส่วน

กลุ่มตัวอย่างที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทานปรากฏว่า ร้อยละ ๓๗.๓ ได้อยู่กินกับสามีคนปัจจุบันในระยะเวลา ๕ - ๙ ปี

ด้านการมีงานทำ อาจสรุปได้ว่าสตรีที่มีงานทำมีแนวโน้มที่นิยมคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทานมากกว่าวิธีใช้ห่วงอนามัย

ด้านรายได้รวมกับสามี พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือสตรีส่วนใหญ่ที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดแต่ละประเภทต่างก็มีรายได้รวมกับสามีขั้นต่ำ ๑,๕๐๐ บาท และมากกว่าขึ้นไป

ด้านการศึกษา พบว่าสตรีกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่ขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทานมากกว่าที่จะใช้วิธีใช้ห่วงอนามัย

ด้านอาการแทรกซ้อน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือสตรีส่วนใหญ่คือ ประมาณ ๓ ใน ๕ ของสตรีที่ได้รับบริการคุมกำเนิดแต่ละประเภทต่างก็มีอาการแทรกซ้อน มีประมาณ ๒ ใน ๕ ของสตรีที่รับบริการคุมกำเนิดแต่ละประเภทเท่านั้นที่รายงานว่าไม่มีอาการแทรกซ้อนแต่ประการใด

ด้านระยะทางจากบ้านมาถึงศูนย์บริการสาธารณสุข พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือสตรีส่วนใหญ่ประมาณ ๓ ใน ๕ ของผู้ที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดแต่ละประเภทต่างก็มีระยะทางจากบ้านมาถึงศูนย์บริการสาธารณสุขไม่เกิน ๒ กิโลเมตร

ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากบ้านไปยังศูนย์บริการสาธารณสุข พบว่ามีความแตกต่างกันเล็กน้อย ระหว่างกลุ่มสตรีที่คุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัยกับกลุ่มสตรีที่คุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน กล่าวคือ สตรีกลุ่มแรกส่วนใหญ่ใช้เวลาเดินทางน้อยกว่า ๑๕ นาที ขณะที่สตรีกลุ่มที่สองใช้เวลาเดินทางตั้งแต่ ๑๕ นาทีและมากกว่าขึ้นไป

๔.๔. <u>ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิด</u>

ดังได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ (๑.๔) ว่า การคงใช้วิธีคุมกำเนิด หมายถึงช่วงเวลานับตั้งแต่ผู้มาขอรับบริการคุมกำเนิดครั้งแรกจากศูนย์บริการสาธารณสุขในเขตกรุงเทพมหานคร ได้คงใช้วิธีคุมกำเนิดที่มารับบริการสืบต่อเนื่องกันไปจนถึงวันที่เลิกใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่าสตรีที่ตกเป็นตัวอย่างและอยู่ในเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นมี ๔๖๕ คน จำแนกเป็นสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ห่วงอนามัย ๑๒๘ คน และเป็นสตรีที่มาขอรับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทาน ๓๓๗ คน

๔.๔.๑. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัย

๔.๔.๑.๑. ปัจจัยทางด้านประชากร

๔.๔.๑.๑.๑. อายุที่มารับบริการ ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกอายุของสตรีที่ตกเป็นตัวอย่างออกไป ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี ๒๕ - ๓๔ ปี และ ๓๕ ปีและมากกว่า จากผลของการวิเคราะห์ด้วยวิธี

ตารางที่ ๓๘ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและขนาดของตัวอย่างของระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัย จำแนกตามอายุของสตรีที่มารับบริการ

อายุ (ปี)	มัชฌิมเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่าง
๑๕ - ๒๔	๖.๔๗๐	๗.๑๐๔	๓๓
๒๕ - ๓๔	๔.๖๔๖	๔.๙๐๔	๗๙
๓๕ และมากกว่า	๔.๗๕๐	๑๑.๓๓๔	๑๖
รวม	๔.๙๖๙	๘.๘๓๑	๑๒๘

$F = 1.427$, $F_{.10}(2,125) = 2.30$

การวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่า อายุของสตรีที่มารับบริการไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะเวลาการคงใช้ห่วงอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .๑๐$) แต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๓๘)

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวไม่เลือกว่าอายุยังน้อยหรืออายุมากน่าจะมีระยะเวลาของการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัยไม่แตกต่างกัน

๔.๔.๑.๑.๒. จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกสตรีออกไปตามจำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันเป็น ๓ กลุ่ม คือ ไม่เกิน ๒ คน, ๓ - ๕ คน และมากกว่า ๕ คนขึ้นไป

ตารางที่ ๓๙ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่างของระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัย จำแนกตามจำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันของสตรีที่มารับบริการ

จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่	มัชฌิมเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่าง
๐ - ๒	๘.๒๖๒	๘.๗๘๘	๖๕
๓ - ๕	๙.๖๓๖	๘.๖๔๔	๕๕
๖ และมากกว่า	๑๐.๑๒๕	๑๑.๐๗๗	๘
รวม	๘.๙๖๙	๘.๘๓๑	๑๒๘

$F = 0.4303$, $F_{.10}(2,125) = 2.30$

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน สามารถสรุปได้ว่าจำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตของสตรีที่มารับบริการไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะเวลาการคงใช้ห่วงอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .๑๐$) แต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๓๙)

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวไม่เลือกว่าจะมีจำนวนบุตรมีชีวิตอยู่แล้วมากน้อยเพียงใด น่าจะมีระยะเวลาของการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัยไม่แตกต่างกัน

๔.๔.๑.๑.๓. ระยะเวลาของการสมรส ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกสตรีออกไปตามระยะเวลาของการสมรส เป็น ๓ กลุ่ม คือ สมรสมาแล้วไม่เกิน ๕ ปี, ๕ - ๙ ปี, ๑๐ ปีและมากกว่า

ตารางที่ ๔๐ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่างของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่างอนามัย จำแนกตามระยะ เวลาของการสมรสของสตรีที่มารับบริการ

ระยะ เวลาของการสมรส (ปี)	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่าง
๐ - ๔	๖.๒๔๓	๖.๑๖๖	๓๗
๕ - ๙	๙.๙๔๓	๘.๖๙๗	๕๓
๑๐ ปี และมากกว่า	๑๐.๒๖๓	๑๐.๖๗๑	๓๘
รวม	๘.๙๖๙	๘.๘๓๑	๑๒๘

$F = 2.5543$, $F_{.10}(2,125) = 2.30$

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่า ระยะ เวลาของการสมรสของสตรีที่มารับบริการมีอิทธิพลต่อระยะ เวลาการคงใช้ห่วงอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .10$) โดย เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสตรีที่ทำการสมรสไม่ เกิน ๕ ปี วะมีระยะ เวลาของการคงใช้น้อยที่สุด แต่สำหรับกลุ่มสตรีที่ทำการสมรสแล้วระหว่าง ๕ - ๙ ปี กับกลุ่มสตรีที่ทำการสมรสมาแล้ว ๑๐ ปี และมากกว่าขึ้นไป จะมีระยะ เวลาของการคงใช้สูงขึ้น แต่ไม่แตกต่างกัน (โปรดดูตารางที่ ๔๐)

นั่นคือสตรีที่มีระยะ เวลาของการสมรสไม่ เกิน ๕ ปี น่าจะ เลิกใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัย เร็วกว่าสตรีที่มีระยะ เวลาของการสมรสตั้งแต่ ๑๐ ปี และมากกว่าขึ้นไป

๔.๔.๑.๒. ปัจจัยทางด้าน เศรษฐกิจ

๔.๔.๑.๒.๑. สถานภาพของการมีงานทำ ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกสตรีออกไปตามสถานภาพของการมีงานทำได้ ๒ สถานภาพ คือ ผู้มีงานทำ และผู้ไม่มีงานทำ

ตารางที่ ๔๑ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง ของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัย จำแนกตามสถานภาพการมีงานทำของสตรีที่มารับบริการ

สถานภาพของการมีงานทำ	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่าง
มีงานทำ	๘.๐๐๐	๙.๖๖๖	๓๖
ไม่มีงานทำ	๙.๓๔๘	๘.๕๐๘	๒๙
รวม	๘.๙๖๙	๘.๘๓๑	๑๒๘

$F = 0.6008, \quad F_{.10}(1,126) = 2.71$

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่าสถานภาพของการมีงานทำของสตรีที่มารับบริการไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะ เวลาการคงใช้ห่วงอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๔๑)

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวไม่ว่าจะมีงานทำหรือไม่มีงานทำก็ตาม น่าจะมีระยะ เวลาของการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัยไม่แตกต่างกัน

๔.๔.๑.๒.๒. <u>รายได้</u> ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกสตรีออกไปตามรายได้รวมกับสามีต่อ เดือน เป็น ๒ กลุ่ม คือ น้อยกว่า ๑,๕๐๐ บาท กับ ๑,๕๐๐ บาท และมากกว่า

ตารางที่ ๔๒ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่างของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัย จำแนกตามรายได้รวมกับสามีต่อ เดือนของสตรีที่มารับบริการ

รายได้รวมต่อ เดือน (บาท)	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่าง
๐ - ๑,๔๙๙	๘.๔๗๘	๙.๐๙๒	๖๙
๑,๕๐๐ บาท และมากกว่า	๙.๕๔๒	๘.๔๕๗	๕๙
รวม	๘.๙๖๙	๘.๘๓๑	๑๒๘

$F = 0.4598, \quad F_{.10}(1,126) = 2.71$

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่ารายได้ต่อ เดือนของสตรีที่มารับบริการไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะ เวลาของการคงใช้ห่วงอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .๑๐$) **แต่ประการใด** (โปรดดูตารางที่ ๔๒)

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวไม่ เลือกว่าจะมีรายได้ต่อ เดือนมากน้อย เพียงใดก็ตาม น่าจะมีระยะ เวลาของการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัยไม่แตกต่างกัน

๔.๔.๑.๓. ปัจจัยทางด้านการศึกษา

๔.๔.๑.๓.๑. ความรู้ที่ได้จากการศึกษาในโรง เรียนขั้นสูงสุด ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกสตรีออกไปตามระดับการศึกษาขั้นสูงสุดในโรง เรียน เป็น ๓ กลุ่ม คือ ผู้ไม่มีการศึกษาเลย ผู้มีการศึกษาไม่เกินประถมปีที่ ๔ และผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าประถมปีที่ ๔

ตารางที่ ๔๓ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง ของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัย จำแนกตามระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของสตรีที่มารับบริการ

ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด (ปี)	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่าง
ไม่มีการศึกษา	๗.๕๗๑	๗.๗๔๓	๒๑
๑ - ๔	๘.๘๙๔	๘.๖๖๑	๙๐
๕ ปี และมากกว่า	๑๑.๓๕๓	๑๐.๘๖๘	๑๗
รวม	๘.๙๖๙	๘.๘๓๑	๑๒๘

$F = 0.8899, \quad F_{.10}(2,125) = 2.30$

จากผลของการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่าความรู้ที่ได้จากการศึกษาในโรงเรียนชั้นสูงสุดของสตรีที่มารับบริการไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะ เวลาของการคงใช้ห่วงอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .10$) แต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๔๓)

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวไม่ เลือกว่าจะมีระดับการศึกษาสูงต่ำ เพียงใดก็ตาม น่าจะมีระยะ เวลาของการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัยไม่แตกต่างกัน

๔.๔.๑.๔. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา

๔.๔.๑.๔.๑. ความต้องการมีบุตร เพิ่ม ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกสตรีออกไปตามความต้องการมีบุตร เพิ่มได้ ๓ กลุ่ม คือ ต้องการมีบุตร เพิ่ม ไม่ต้องการมีบุตร เพิ่ม และพวกไม่แน่ใจ

ตารางที่ ๔๔ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง ของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัย จำแนกตามความต้องการมีบุตร เพิ่มของสตรีที่มารับบริการ

ความต้องการมีบุตร เพิ่ม	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่าง
ต้องการ	๘.๔๒๙	๔.๕๓๑	๓๕
ไม่ต้องการ	๗.๘๗๕	๘.๒๘๘	๕๖
ไม่แน่ใจ..... ..	๑๑.๑๓๕	๘.๗๙๘	๓๗
รวม	๘.๙๖๙	๘.๘๓๑	๑๒๘

$F = 1.6242, \quad F_{.10}(2,125) = 2.30$

จากผลของการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่าความต้องการมีบุตร เพิ่มของสตรีที่มารับบริการไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะ เวลาของการคงใช้ห่วงอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .๑๐$) แต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๔๔)

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวไม่เลือกว่ามีความต้องการจะมีบุตร เพิ่มอีกหรือไม่ก็ตาม น่าจะมีระยะ เวลาของการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัยไม่แตกต่างกัน

๔.๔.๑.๕. <u>ปัจจัยทางด้านสุขภาพอนามัย</u>

๔.๔.๑.๕.๑. <u>อาการแทรกซ้อน เนื่องจากการใช้วิธีคุมกำ เนิด</u> ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกสตรีออกไปตามการ เกิดหรือไม่เกิดอาการแทรกซ้อนอัน เนื่องมาจากการใช้ห่วงอนามัย

ตารางที่ ๔๕ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง ของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัย จำแนกตามการ เกิดอาการแทรกซ้อนของสตรีที่มารับบริการ

การ เกิดอาการแทรกซ้อน	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่าง
เกิด	๘.๓๐๔๘	๘.๗๔๘๕	๘๒
ไม่ เกิด	๑๐.๑๘๑๘	๘.๙๒.๑๖	๔๔
รวม	๘.๙๖๐	๘.๗๗๔	๑๒๖

$F = 1.3000, \quad F_{.10}(1,124) = 2.71$

จากผลของการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่า อาการแทรกซ้อนอันเนื่องมาจากการใช้ห่วงอนามัยไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะ เวลาของการคงใช้ห่วงอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .๑๐$) แต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๔๕)

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัว ไม่ เลือกว่าจะ เกิดอาการแทรกซ้อนจากการใช้ห่วงอนามัยนั้นหรือไม่ก็ตาม น่าจะมีระยะ เวลาของการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัยไม่แตกต่างกัน

๔.๔.๑.๖. <u>ปัจจัยอื่น ๆ</u>

๔.๔.๑.๖.๑. ระยะทางระหว่างบ้านกับศูนย์บริการสาธารณสุขในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกสตรีออกไปตามระยะทางระหว่างบ้านกับศูนย์บริการสาธารณสุขที่ตน เองไปรับบริกา ร เป็น ๒ กลุ่ม คือ ๐ - ๒ กิโล เมตร กับ ๓ กิโล เมตร และมากกว่า

ตารางที่ ๔๖ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง ของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัย จำแนกตามระยะทางจากบ้านมาถึงศูนย์บริการสาธารณสุข ของสตรีที่มารับบริการ

ระยะทาง (กิโล เมตร)	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่าง
๐ - ๒	๘.๖๔๑	๘.๙๐๓	๘๑
๓ และมากกว่า	๙.๖๕๒	๙.๑๑๒	๔๖
รวม	๙.๐๓๙	๘.๐๒๙	๑๒๗

$F = 0.3456, \quad F_{.10}(1,125) = 2.71$

จากผลของการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่า ระยะทางจากบ้านมาถึงศูนย์บริการสาธารณสุขไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะ เวลาการคงใช้ห่วงอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (α =.๑๐) แต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๔๖)

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัว ไม่เสือกว่าจะอยู่ไกลจากศูนย์บริการสาธารณสุขมากน้อย เพียงใด น่าจะมีระยะ เวลาของการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัยไม่แตกต่างกัน

๔.๔.๑.๖.๒. <u>ระยะ เวลาที่ใช้ เดินทางระหว่างบ้านกับศูนย์บริการสาธารณสุข</u> ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จำแนกสตรีออกไปตามระยะ เวลาที่ใช้เดินทางระหว่างบ้านกับศูนย์บริการสาธารณสุข เป็น ๒ กลุ่ม คือ น้อยกว่า ๑๕ นาที กับ ๑๕ นาที และมากกว่า

ตารางที่ ๔๗ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง ของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัย จำแนกตามระยะ เวลาที่ใช้ เดินทางของสตรีที่มารับบริการ จากบ้านมายังศูนย์บริการสาธารณสุข

เวลาที่ใช้สำหรับ เดินทาง (นาที)	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่าง*
น้อยกว่า ๑๕ นาที	๘.๘๔๖	๘.๑๗๒	๖๕
๑๕ นาที และมากกว่า	๙.๒๔๒	๙.๕๓๓	๖๒
รวม	๙.๐๓๙	๘.๘๒๙	๑๒๗

$F = 0.0633, \quad F_{.10}(1,125) = 2.71$

*จำนวนผู้ไม่ตอบ ๑ คน

จากผลของการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่า เวลาที่ใช้สำหรับ เดินทางจากบ้านมายังศูนย์บริการสาธารณสุข ไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะ เวลาของการคงใช้ห่วงอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .๑๐$) แต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๔๗)

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวไม่ เลือกว่าจะต้องใช้ เวลาสำหรับ เดินทางมากน้อย เพียงใด น่าจะมีระยะ เวลาของการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัยไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทุกตัวที่กล่าวมาจะพบว่าระยะ เวลาของการสมรส เท่านั้นที่ให้ค่ามัชฌิม เลขคณิตของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงได้นำตัวแปรนี้ (ระยะ เวลาของการสมรส) มาพิจารณาใหม่ โดยกำหนดให้รายได้และระดับการศึกษา เป็นตัวแปรร่วม

จากผลของการวิเคราะห์ภายหลังที่ได้ควบคุมอิทธิพลของตัวแปรร่วมแล้วด้วยวิธีการจำแนกแบบพหุคูณ (Multiple Classification Analysis) พบว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัยของกลุ่มสตรีที่ได้สมรสมาแล้วไม่เกิน ๕ ปี ลดลงจาก ๖.๒๕ เดือน มาเป็น ๖.๐๒ เดือน ขณะที่ค่ามัชฌิมเลขคณิตของระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัยของสตรีที่ได้สมรสมาแล้วตั้งแต่ ๑๐ ปี และมากกว่าขึ้นไปเพิ่มขึ้นจาก ๑๐.๒๖ เดือน เป็น ๑๐.๖๗ เดือน (โปรดดูตารางที่ ๔๘) จะเห็นได้ว่า ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของสตรีแต่ละกลุ่มก่อนและหลังการใช้ตัวแปรร่วมมีค่าน้อยมาก

สาเหตุหนึ่งที่เป็นเช่นนั้น เพราะตัวแปรร่วมทั้งสองคือรายได้และระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลมากนักต่อระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัย

อนึ่ง เมื่อพิจารณาค่า Multiple R^2 ก่อนและหลังการใช้รายได้และระดับการศึกษามาร่วมอธิบาย พบว่า ค่า Multiple R^2 ก่อนใช้ตัวแปรทั้งสองมาร่วมอธิบาย มีค่าเท่ากับ ๐.๐๓๙ ซึ่งก็หมายความว่า ระยะเวลาของการสมรสสามารถอธิบายค่าความแปรปรวนของระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัยได้ร้อยละ ๓.๙ ค่า Multiple R^2 ภายหลังการใช้ตัวแปรทั้งสองมาร่วมอธิบาย มีค่าเท่ากับ ๐.๐๖๑ ซึ่งก็หมายความว่า ระยะเวลาของการสมรสร่วมกับรายได้และระดับการศึกษาสามารถอธิบายค่าความแปรปรวนของระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัยได้ร้อยละ ๖.๑ จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการอธิบายค่าความแปรปรวนของระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัยไม่ได้เพิ่มขึ้นมากนัก ภายหลังที่ได้ใช้รายได้และระดับการศึกษามาร่วมกันอธิบายสาเหตุหนึ่งที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะรายได้และระดับการศึกษามีอิทธิพลน้อยมาก จนไม่มีความสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .๑๐$) ต่อระยะเวลาการคงใช้ห่วงอนามัย

จากผลของการวิเคราะห์ด้านความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่า ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๐% ปัจจัยทางด้านประชากรต่อไปนี้คืออายุที่มารับบริการและจำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันไม่น่าจะมีอิทธิพลต่อระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัย แต่ระยะเวลาการสมรสพบว่ามีอิทธิพลต่อระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัย กล่าวคือสตรีที่ทำการสมรสไม่เกิน ๕ ปี จะเลิกใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัยเร็วกว่าสตรีที่มีระยะเวลาของการสมรสตั้งแต่ ๑๐ ปีและมากกว่าขึ้นไป

ตารางที่ ๔๘ ระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัย จำแนกตามระยะเวลาของการสมรส โดยมีรายได้ และระดับการศึกษาเป็นตัวแปรร่วม (การวิเคราะห์ด้วยวิธีการจำแนกแบบพหุคูณ - Multiple Classification Analysis)

ตัวแปร (Variables)	ค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ยังไม่ได้ปรับ (Means Unadjusted)	Eta (ETA)	ค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ปรับสำหรับตัวแปรอิสระ (Means Adjusted for Independent Variables)	Beta (BETA)	ค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ปรับสำหรับตัวแปรอิสระและตัวแปรร่วม (Means Adjusted for Independent and Covariates)	Beta (BETA)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
ระยะเวลาของการสมรส (ปี)						
๐ - ๔	๖.๒๔		๖.๒๔		๖.๐๒	
๕ - ๙	๙.๙๕		๙.๙๔		๙.๘๑	
๑๐ ปี และมากกว่า	๑๐.๒๖	๐.๒๐	๑๐.๒๖	๐.๒๐	๑๐.๖๗	๐.๒๒
Multiple R^2				๐.๐๓๙		๐.๐๖๑
Multiple R				๐.๑๙๘		๐.๒๔๗

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับปัจจัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากปัจจัยทางด้านประชากร เช่น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ (สถานภาพของการมีงานทำ รายได้) ปัจจัยทางด้านการศึกษา (ความรู้ที่ได้จากการศึกษาในโรงเรียนชั้นสูงสุด) ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (ความต้องการมีบุตรเพิ่ม) ปัจจัยทางด้านสุขภาพอนามัย (อาการแทรกซ้อนเนื่องจากการใช้วิธีคุมกำเนิด) และปัจจัยอื่น ๆ (ระยะทางระหว่างบ้านกับศูนย์บริการสาธารณสุข ระยะเวลาที่ใช้เดินทางระหว่างบ้านกับศูนย์บริการสาธารณสุข) พบว่าไม่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัย

จากผลของการวิเคราะห์ด้วยวิธีการจำแนกแบบพหุคูณ (Multiple Classification Analysis) โดยใช้รายได้และระดับการศึกษาเป็นตัวแปรร่วมพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตของระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยห่วงอนามัยสำหรับกลุ่มสตรีที่ได้สมรสไม่เกิน ๕ ปี ลดลง ๐.๒๒ เดือน และขณะเดียวกันค่ามัชฌิมเลขคณิตของกลุ่มสตรีที่ได้สมรสมาตั้งแต่ ๑๐ ปีและมากกว่า ได้เพิ่มขึ้นเพียง ๐.๔๑ เดือน อย่างไรก็ตามค่ามัชฌิมเลขคณิตที่เปลี่ยนแปลงไปนี้มีค่าน้อยมาก ทั้งนี้เพราะรายได้และระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาของการคงใช้ห่วงอนามัยนั่นเอง ซึ่งข้อเท็จจริงนี้อาจพิจารณาได้เพิ่มเติมจากค่า Multiple R^2 ก่อนและหลังที่ได้นำรายได้ และระดับการศึกษามาพิจารณาร่วมกันกับระยะเวลาการสมรส กล่าวคือค่า Multiple R^2 ที่คำนวณได้จากระยะเวลาการสมรสแต่เพียงอย่างเดียว มีค่าเท่ากับ ๓.๔% ขณะที่ค่า Multiple R^2 ซึ่งคำนวณได้จากการนำรายได้และระดับการศึกษามาร่วมพิจารณากับระยะเวลาการสมรส พบว่า Multiple R^2 มีค่าเพิ่มขึ้นมาเป็น ๖.๑% เท่านั้น

๔.๔.๒. <u>ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาของการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยยาเม็ดรับประทาน</u>

๔.๔.๒.๑. <u>ปัจจัยทางด้านประชากร</u>

๔.๔.๒.๑.๑. <u>อายุที่มารับบริการ</u> จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่า

ตารางที่ ๔๙ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง ของระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยยาเม็ดรับประทาน จำแนกตามอายุของสตรีที่มารับบริการ

อายุ (ปี)	มัชฌิมเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่างย่อย
๑๕ - ๒๔	๗.๐๐๐	๘.๒๓๒	๙๒
๒๕ - ๓๔	๑๐.๘๕๓	๑๐.๙๗๖	๑๗๗
๓๕ และมากกว่า	๙.๕๔๔	๑๐.๐๔๗	๖๘
รวม	๙.๕๓๗	๑๐.๒๑๑	๓๓๗

$F = 4.3972, \quad F_{.05}(2,334) = 3.00$

อายุของสตรีที่มารับบริการมีอิทธิพลต่อระยะเวลาการคงใช้ยาเม็ดรับประทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .๐๕$) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสตรีอายุ ๒๕ - ๓๔ ปี จะมีระยะเวลาการคงใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดนานที่สุด เฉลี่ยแล้ว ๑๐.๘๕๓ เดือน ขณะที่กลุ่มสตรีอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี มีระยะเวลาการคงใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดน้อยที่สุด เฉลี่ยแล้ว ๙.๒๓๒ เดือน (โปรดดูตารางที่ ๔๙)

นั่นคือสตรีผู้ซึ่งมารับบริการวางแผนครอบครัวด้วยวิธีใช้ยาเม็ดรับประทานถ้ามีอายุน้อย คือในช่วงอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๔ ปี จะมีแนวโน้มของระยะเวลาการคงใช้น้อยกว่าสตรีที่มีอายุมาก คือในช่วงอายุ ๒๕ - ๓๔ ปี เมื่ออายุสูงกว่านี้แล้ว ค่ามัชฌิมเลขคณิตของระยะเวลาการคงใช้จะลดลง

๔.๔.๒.๑.๒. <u>จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน</u> จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน สามารถสรุปได้ว่า จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ของสตรีที่มารับบริการ ไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะเวลาการคงใช้ยาเม็ดรับประทานคุมกำเนิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .๐๕$) แต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๕๐)

ตารางที่ ๕๐ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง ของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทาน จำแนกตามจำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันของสตรีที่มารับบริการ

จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่างย่อย
๐ - ๒	๙.๑๐๕	๙.๙๖๙	๑๗๑
๓ - ๕	๑๐.๗๗๔	๑๑.๐๘๘	๑๓๗
๖ และมากกว่า	๖.๒๔๑	๕.๕๔๐	๒๙
รวม	๙.๕๓๗	๑๐.๒๑๑	๓๓๗

$F = 2.6952, \quad F_{.05}(2,334) = 3.00$

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวไม่เลือกว่าจะมีจำนวนบุตรมีชีวิตอยู่แล้วมากน้อยเพียงใด น่าจะมีระยะ เวลาของการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทานไม่แตกต่างกัน

๔.๔.๒.๑.๓. <u>ระยะ เวลาของการสมรส</u> จากผลของการวิเคราะห์ความแปรปรวน สามารถสรุปได้ว่าระยะ เวลาของการสมรสของสตรีที่มารับบริการมีอิทธิพลต่อระยะ เวลาการคงใช้ยาเม็ดรับประทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .๐๕$) โดย เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสตรีที่ทำการสมรสไม่เกิน ๕ ปี จะมีระยะ เวลาของการคงใช้น้อยที่สุด แต่สำหรับกลุ่มสตรีที่ทำการสมรสมาแล้วระหว่าง ๕ - ๙ ปี กับกลุ่มสตรีที่ทำการสมรสมาแล้ว ๑๐ ปี และมากกว่าขึ้นไป จะมีระยะ เวลาของการคงใช้สูงขึ้น แต่ไม่แตกต่างกัน (โปรดดูตารางที่ ๕๑)

ตารางที่ ๕๑ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง ของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทาน จำแนกตามระยะ เวลาของการสมรสของสตรีที่มารับบริการ

ระยะ เวลาของการสมรส (ปี)	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่างย่อย
๐ - ๔	๖.๖๘๘	๘.๕๐๓	๙๓
๕ - ๙	๙.๙๔๓	๙.๓๖๙	๑๔๑
๑๐ ปี และมากกว่า	๑๑.๕๕๓	๑๒.๐๘๔	๑๐๓
รวม	๙,๕๓๗	๑๐.๒๑๑	๓๓๗

$F = 5.9072, \quad F_{.05}(2,334) = 3.00$

นั่นคือสตรีที่ระยะ เวลาของการสมรสไม่เกิน ๕ ปี น่าจะ เลิกใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทาน เร็วกว่าสตรีที่มีระยะ เวลาของการสมรสตั้งแต่ ๑๐ ปี และมากกว่าขึ้นไป ข้อค้นพบนี้ปรากฏว่า เป็นจริงสำหรับการใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยห่วงอนามัย แต่แตกต่างกันที่ระดับความ เชื่อมั่นทางสถิติ เท่านั้น

สา เหตุหนึ่งที่อาจ เป็นไปได้ก็คือกลุ่มสตรีที่อายุยังน้อยจะมารับบริการคุมกำ เนิดไปชั่วระยะ เวลาหนึ่ง หลังจากนั้นจะ เลิกใช้วิธีคุมกำ เนิด เพื่อมีบุตรต่อไป

๔.๔.๒.๒. ปัจจัยทางด้าน เศรษฐกิจ

๔.๔.๒.๒.๑. สถานภาพของการมีงานทำ จากผลการวิ เคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่า สถานภาพของการมีงานทำของสตรีที่มารับบริการไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะ เวลาการคงใช้ยา เม็ดรับประทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (α = .๐๕) แต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๕๒)

ตารางที่ ๕๒ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง ของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทาน จำแนกตามสถานภาพของการมีงานทำของสตรีที่มารับบริการ

สถานภาพของการมีงานทำ	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่างย่อย
มีงานทำ	๑๐.๗๖๐	๑๑.๔๐๔	๑๒๙
ไม่มีงานทำ	๘.๗๗๔	๙.๓๔๔	๒๐๘
รวม	๙.๕๓๗	๑๐.๒๑๑	๓๓๗

$F = 3.0144, \quad F_{.05}(1,335) = 3.84$

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัว ไม่ เลือกว่าจะมีงานทำหรือไม่มีงานทำก็ตาม น่าจะมีระยะ เวลาของการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทานไม่แตกต่างกัน

๔.๔.๒.๒.๒. <u>รายได้</u> จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่า รายได้ต่อ เดือนของสตรีที่มารับบริการไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะ เวลาของการคงใช้ห่วงอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .05$) แต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๕๓)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕๓ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐานและขนาดของตัวอย่าง ของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทาน จำแนกตามรายได้รวมกับสามีต่อ เดือนของสตรีที่มารับบริการ

รายได้ต่อ เดือน (บาท)	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่างย่อย
๐ - ๑,๔๙๙	๙.๔๔๗	๙.๘๖๒	๑๙๐
๑,๕๐๐ และมากกว่า	๙.๖๕๓	๑๐.๖๗๘	๑๔๗
รวม	๙.๕๓๗	๑๐.๒๑๑	๓๓๗

$F = 0.0355, \quad F_{.05}(1,335) = 3.84$

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวไม่ เลือกว่าจะมีรายได้ต่อ เดือนมากน้อย เพียงใดก็ตาม น่าจะมีระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทานไม่แตกต่างกัน

๔.๔.๒.๓. ปัจจัยทางด้านการศึกษา

๔.๔.๒.๓.๑. ความรู้ที่ได้จากการศึกษาในโรง เรียนขั้นสูงสุด จากผลของการวิ เคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่า ความรู้ที่ได้จากการศึกษาในโรง เรียนขั้นสูงสุดของสตรีที่มารับบริการไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะ เวลาของการคงใช้ยา เม็ดรับประทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (α = .๐๕) แต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๕๔)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕๔ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง ของระยะ เวลา การคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทาน จำแนกตามระดับการศึกษาชั้นสูงสุด ของสตรีที่มารับบริการ

ระดับการศึกษาชั้นสูงสุด (ปี)	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่างย่อย
ไม่มีการศึกษา	๘.๕๗๑	๑๐.๑๗๙	๔๒
๑ - ๔	๑๐.๐๔๒	๑๐.๔๘๙	๒๐๗
๕ ปี และมากกว่า	๘.๖๙๓	๙.๕๖๒	๘๘
รวม	๙.๕๓๗	๑๐.๒๑๑	๓๓๗

$F = 0.7928, \quad F_{.05}(2,334) = 3.00$

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวไม่ เลือกว่าจะมีระดับการศึกษาสูงต่ำ เพียงใด ก็ตาม น่าจะมีระยะ เวลาของการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทานไม่แตกต่างกัน

๔.๔.๒.๔. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา

๔.๔.๒.๔.๑. ความต้องการมีบุตร เพิ่ม จากผลการวิ เคราะห์ความแปรปรวน สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการมีบุตร เพิ่มของสตรีที่มารับบริการมีอิทธิพลต่อระยะ เวลาของการคงใช้ยา เม็ดรับประทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (α = .๐๕) โดย เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสตรีที่ไม่แน่ใจว่าตน เองต้องการมีบุตร เพิ่มอีกหรือไม่ มีระยะ เวลา เฉลี่ยของการคงใช้ยา เม็ดรับประทานนานที่สุด คือประมาณ ๑๒ เดือน ขณะที่กลุ่มสตรีที่ตัดสินใจว่าต้องการจะมีบุตร เพิ่มอีกได้มีระยะ เวลา เฉลี่ยของการคงใช้ยา เม็ดรับประทาน แค่ประมาณ ๗ เดือน เท่านั้น (โปรดดูตารางที่ ๕๕)

ตารางที่ ๕๕ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง ของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทาน จำแนกตามความต้องการมีบุตร เพิ่มของสตรีที่มารับบริการ

ความต้องการมีบุตร เพิ่ม	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่างย่อย
ต้องการ	๗.๔๔๕๘	๘.๕๕๐๑	๘๓
ไม่ต้องการ	๙.๒๗๒๗	๑๐.๒๐๒๒	๑๗๖
ไม่แน่ใจ	๑๒.๓๕๙๐	๑๑.๒๙๖๔	๗๘
รวม	๙.๕๓๙	๑๐.๐๖๕	๓๓๗

$F = 4.8891$, $F_{.05}(2,334) = 3.00$

นั่นคือความต้องการมีบุตร เพิ่มของสตรีที่มารับบริการมีอิทธิพลต่อระยะ เวลาของการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำ เนิด

๔.๔.๒.๕. ปัจจัยทางด้านสุขภาพอนามัย

๔.๔.๒.๕.๑. อาการแทรกซ้อน เนื่องจากการใช้วิธีคุมกำ เนิด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕๖ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง ของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทาน จำแนกตามการ เกิดอาการแทรกซ้อนของสตรีที่มารับบริการ

การ เกิดอาการแทรกซ้อน	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่าง
เกิด	๘.๗๕๖๘	๙.๔๗๑๔	๒๓๗
ไม่ เกิด	๑๑.๕๓๐๖	๑๑.๖๗๘๙	๙๘
รวม	๙.๕๖๑	๑๐.๑๔๙	๓๓๕

$F = 5.2008$. $F_{.05} = (1,333) = 3.84$

จากผลของการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่า การ เกิดอาการแทรกซ้อนเนื่องจากการคุมกำ เนิดโดยใช้ยา เม็ดรับประทานของสตรีที่มารับบริการมีอิทธิพลต่อระยะ เวลาของการคงใช้ยา เม็ดรับประทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .๐๕$) โดย เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสตรีที่ไม่ เกิดอาการแทรกซ้อนจะมีระยะ เวลาการคงใช้สูงกว่า เฉลี่ยแล้ว ๑๑.๕๓ เดือน ขณะที่กลุ่มสตรีที่ เกิดอาการแทรกซ้อนจะมีระยะ เวลาการคงใช้เฉลี่ยแล้วเพียง ๘.๗๕ เดือน เท่านั้น (โปรดดูตารางที่ ๕๖)

นั่นคืออาการแทรกซ้อน เนื่องจากการคุมกำ เนิดของสตรีที่มารับบริการมีอิทธิพลต่อระยะเวลาของการคงใช้ยา เม็ดรับประทาน

๔.๔.๒.๖. <u>ปัจจัยอื่น ๆ</u>

๔.๔.๒.๖.๑. <u>ระยะทางระหว่างบ้านกับศูนย์บริการสาธารณสุข</u> จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่า ระยะทางจากบ้านมาถึงศูนย์บริการสาธารณสุขไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะ เวลาของการคงใช้ยา เม็ดรับประทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .๑๐$) แต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๕๖)

ตารางที่ ๕๗ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่างของระยะ เวลาการคง ใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทาน จำแนกตามระยะทาง จากบ้านมาถึงศูนย์บริการสาธารณสุขของสตรีที่มารับบริการ

ระยะทาง (กิโลเมตร)	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่างย่อย
๑ - ๒	๙.๔๐๐๐	๑๐.๑๐๕๘	๒๑๐
๓ และมากกว่า	๙.๓๗๖๐	๑๐.๖๖๑๑	๑๒๕
รวม	๙.๔๔๐	๑๐.๒๓๙	๓๓๕

$F = 0.1053, \quad F_{.05}(1,333) = 3.84$

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวไม่ เลือกว่าจะอยู่ไกลจากศูนย์บริการสาธารณสุขมากน้อย เพียงใด น่าจะมีระยะ เวลาของการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทานไม่แตกต่างกัน

๔.๔.๒.๖.๒. ระยะ เวลาที่ใช้เดินทางระหว่างบ้านกับศูนย์บริการสาธารณสุข ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกสตรีออกไปตามระยะ เวลาที่ใช้ เดินทางระหว่างบ้านกับศูนย์บริการสาธารณสุข เป็น ๒ กลุ่ม คือ น้อยกว่า ๑๕ นาที กับ ๑๕ นาที และมากกว่า

จากผลของการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ว่า เวลาที่ใช้สำหรับ เดินทางจากบ้านมายังศูนย์บริการสาธารณสุข ไม่ได้มีอิทธิพลต่อระยะ เวลาของการคงใช้ยา เม็ดรับประทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (α = .๐๕) แต่ประการใด (โปรดดูตารางที่ ๕๘)

นั่นคือสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวไม่ เลือกว่าจะต้องใช้ เวลาสำหรับ เดินทางมากน้อย เพียงใด น่าจะมีระยะ เวลาของการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๕๘ มัชฌิม เลขคณิต ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน และขนาดของตัวอย่างของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทาน จำแนกตามระยะ เวลาที่ใช้เดินทางของสตรีที่มารับบริการจากบ้านมายังศูนย์บริการสาธารณสุข

เวลาที่ใช้สำหรับ เดินทาง (นาที)	มัชฌิม เลขคณิต	ส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน	ขนาดของตัวอย่าง
น้อยกว่า ๑๕ นาที	๙.๗๖๕๗	๑๐.๐๘๗๕	๑๗๐
๑๕ นาทีและมากกว่า	๙.๓๐๑๒	๑๐.๓๙๑๔	๑๖๖
รวม	๙.๕๓๖	๑๐.๒๒๓	๓๓๖

$F = 0.1721$, $F_{.05}(1,334) = 3.84$

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทุกตัวที่กล่าวมาจะพบว่า ความต้องการมีบุตร เริ่ม อายุที่มารับบริการ การ เกิดอาการแทรกซ้อนและระยะ เวลาของการสมรส ให้ค่ามัชฌิม เลขคณิตของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทานแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha = .๐๕$) ดังนั้น จึงได้นำตัวแปร เหล่านี้มาพิจารณาใหม่โดยจะวิเคราะห์เพื่อดูมัชฌิม เลขคณิตของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทานของตัวแปร เหล่านี้ทีละตัวขณะที่ทำการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระของสามตัวที่เหลือรวมกับตัวแปรร่วมอีกสองตัว คือ รายได้และระดับการศึกษา

จากผลของการวิเคราะห์ด้วยวิธีการจำแนกแบบพหุคูณ (Multiple Classification Analysis) พบว่า ภายหลังควบคุมปัจจัยทางด้านอายุที่มารับบริการ การ เกิดอาการแทรกซ้อนและระยะ เวลาของการสมรส พบว่า มัชฌิม เลขคณิตของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทานของสตรีที่ไม่ต้องการมีบุตร เพิ่มขึ้นอีก ลดลงจาก ๙.๒๗ เดือน มา เหลือ ๘.๙๓ เดือน ขณะที่มัชฌิม เลขคณิตของกลุ่มสตรีที่ต้องการมีบุตร เพิ่มได้ เพิ่มขึ้นจาก ๗.๕๔ เดือนมา เป็น ๘.๒๕ เดือน แต่สำหรับกลุ่มสตรีที่ไม่แน่ใจว่าจะมีบุตร เพิ่มหรือไม่ มีค่ามัชฌิม เลขคณิตคง เดิม จากข้อค้นพบนี้อาจสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้งสามคืออายุที่มารับบริการ การ เกิดอาการแทรกซ้อน และระยะ เวลาของการ

สมรส มีผลเพียง เล็กน้อยต่อระยะ เวลาการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำ เนิดของกลุ่มสตรีที่ต้องการและไม่ต้องการมีบุตร เพิ่ม แต่ไม่มีผลเลยต่อระยะ เวลาการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำ เนิดของกลุ่มสตรีที่ไม่แน่ใจว่าจะมีบุตร เพิ่มหรือไม่

เมื่อพิจารณาค่ามัชฌิม เลขคณิตของสตรีกลุ่มต่าง ๆ ที่จำแนกตามความต้องการมีบุตร เพิ่ม โดยควบคุมตัวแปรอิสระที่เหลืออีก ๓ ตัว ร่วมกับตัวแปรร่วม ๒ ตัว คือ รายได้และระดับการศึกษา พบว่า ค่ามัชฌิม เลขคณิตที่ปรับสำหรับตัวแปรอิสระและตัวแปรร่วม ยังคงมีค่าไม่แตกต่างไปจากค่ามัชฌิม เลขคณิตที่ปรับสำหรับตัวแปรอิสระ เท่านั้น ซึ่งข้อเท็จจริงนี้อาจพิจารณาอีกทางหนึ่ง คือจากค่าในสดมภ์ที่ (๔) และ ที่ (๗) ซึ่งเท่ากันพอดี นั่นแสดงว่าตัวแปรร่วมทั้งสองไม่ได้มีผลต่อระยะเวลาของการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำ เนิดของกลุ่มสตรีที่จำแนกตามความต้องการมีบุตรแต่ประการใด (โปรดดูตัวแปรที่ (๑) ของตารางที่ ๕๘)

สำหรับค่ามัชฌิม เลขคณิตของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทานของกลุ่มสตรีที่จำแนกตามอายุที่มารับบริการ พบว่าภายหลังที่ควบคุมตัวแปรอิสระที่เหลือทั้ง ๓ ตัวคือ ความต้องการมีบุตร เพิ่ม การ เกิดอาการแทรกซ้อน และระยะ เวลาของการสมรส พบว่า ค่ามัชฌิม เลขคณิตของสตรีกลุ่มอายุ ๓๕ ปี และมากกว่าขึ้นไป ลดลงจาก ๙.๕๔ เดือน มาเหลือเพียง ๗.๖๙ เดือน ขณะที่มัชฌิม เลขคณิตของสตรีกลุ่มอายุ ๒๕ - ๓๔ ปี ได้ลดลง เพียง เล็กน้อย เท่านั้น คือจาก ๑๐.๘๕ เดือน มาเหลือ ๑๐.๕๗ เดือน สตรีกลุ่มอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี มีมัชฌิม เลขคณิตของระยะ เวลาการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำ เนิด เพิ่มขึ้นประมาณ เดือนกว่า คือจาก ๗.๐๓ เดือนมา เป็น ๘.๙๘ เดือน จึงอาจสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้งสามต่างก็มีอิทธิพลต่อระยะ เวลาการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำหนดของสตรีที่มีอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี และกลุ่มสตรีที่มีอายุ เกินกว่า ๓๔ ปีขึ้นไป

ทำนองเดียวกัน เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระทั้ง ๓ ร่วมกับตัวแปรร่วมอีก ๒ ตัว คือ รายได้และระดับการศึกษา พบว่า ค่ามัชฌิม เลขคณิตที่ปรับสำหรับตัวแปรอิสระและตัวแปรร่วมยังมีค่าคง เดิม (โปรดดูค่า ในสดมภ์ที่ (๕) เปรียบ เทียบกับค่า ในสดมภ์ที่ (๗) ข้อตัวแปรที่ (๒) ของตารางที่ ๕๘) นั่นแสดงว่าตัวแปรร่วมทั้งสองไม่ได้มีผลต่อระยะ เวลาการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำ เนิดของกลุ่มสตรีที่จำแนกตามอายุที่มารับบริการแต่ประการใด (โปรดดูตัวแปรที่ (๒) ของตารางที่ ๕๘)

ตารางที่ ๔๘ ระยะเวลาการใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยยาเม็ดรับประทาน จำแนกตามความต้องการมีบุตรเพิ่ม อายุที่มารับบริการ การเกิดอาการแทรกซ้อน และระยะเวลาของการสมรส โดยมีรายได้และระดับการศึกษาเป็นตัวแปรร่วม

(การวิเคราะห์ด้วยวิธีการจำแนกแบบพหุคูณ - Multiple Classification Analysis)

ตัวแปร (Variables)	ค่ามัชฌิม เลขคณิต ที่ยังไม่ได้ปรับ (Means Unadjusted)	E (ETA)	ค่ามัชฌิม เลขคณิตที่ปรับสำหรับตัวแปรอิสระ (Means Adjusted for Independent Variables)	β (BETA)	ค่ามัชฌิม เลขคณิตที่ปรับสำหรับตัวแปรอิสระและตัวแปรร่วม (Means Adjusted for Independent and Covariates)	β (BETA)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
(๑) ความต้องการมีบุตรเพิ่ม						
ต้องการ	๗.๕๔		๘.๒๕		๘.๒๕	
ไม่ต้องการ	๘.๒๗		๘.๙๓		๘.๙๔	
ไม่แน่ใจ	๑๒.๓๘		๑๒.๓๘		๑๒.๓๗	
		๐.๑๗		๐.๑๕		๐.๑๕
(๒) อายุที่มารับบริการ (ปี)						
๑๕ - ๒๔	๗.๐๓		๘.๙๘		๘.๙๖	
๒๕ - ๓๔	๑๐.๘๕		๑๐.๕๗		๑๐.๕๗	
๓๕ ปี และมากกว่า	๔.๕๔		๗.๖๙		๗.๗๓	
		๐.๑๖		๐.๑๑		๐.๑๑

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕๘ (ต่อ)

ตัวแปร (Variables)	ค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ยังไม่ได้ปรับ (Means Unadjusted)	E (ETA)	ค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ปรับสำหรับตัวแปรอิสระ (Means Adjusted for Independent Variables)	β (BETA)	ค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ปรับสำหรับตัวแปรอิสระและตัวแปรร่วม (Means Adjusted for Independent and Covariates)	β' (BETA)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
(๓) การเกิดอาการแทรกซ้อน						
เกิด	๘.๗๕		๘.๗๕		๘.๗๔	
ไม่เกิด	๑๑.๔๓		๑๑.๔๒		๑๑.๔๓	
		๐.๑๒		๐.๑๒		๐.๑๒
(๔) ระยะเวลาของการสมรส (ปี)						
๐ - ๔	๖.๗๑		๗.๐๔		๗.๐๖	
๕ - ๙	๙.๔๔		๙.๑๙		๙.๑๙	
๑๐ ปี และมากกว่า	๑๑.๕๕		๑๒.๒๕		๑๒.๒๗	
		๐.๑๘		๐.๑๙		๐.๒๐
	Multiple R^2			๐.๐๘๕		๐.๐๘๕
	Multiple R			๐.๒๙๐		๐.๒๙๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับค่ามัชฌิม เลขคณิตของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทานของกลุ่มสตรีที่จำแนกตามการ เกิดอาการแทรกซ้อนพบว่า ภายหลังที่ควบคุมตัวแปรอิสระที่ เหลือทั้ง ๓ ตัว คือ ความต้องการมีบุตร เพิ่ม อายุที่มารับบริการ และระยะ เวลาของการสมรส พบว่า ค่ามัชฌิม เลขคณิตของกลุ่มสตรีที่ เกิดอาการแทรกซ้อนกับกลุ่มสตรีที่ไม่ เกิดอาการแทรกซ้อนไม่ เปลี่ยนแปลง และ เมื่อควบคุมด้วยตัวแปรร่วมอีกสองตัว คือ รายได้และระดับการศึกษา ค่ามัชฌิม เลขคณิตของกลุ่มสตรีดังกล่าวก็ยังคง เดิม (โปรดดูค่า E ในสดมภ์ที่ (๓) เปรียบ เทียบกับค่า β ในสดมภ์ที่ (๕) เปรียบ เทียบกับค่า β ในสดมภ์ที่ (๗) ของตัวแปรที่ (๓) ของตารางที่ ๕๘) จึงอาจสรุปได้ว่า ความต้องการมีบุตร เพิ่ม อายุที่มารับบริการ ระยะ เวลาของการสมรส รายได้ และระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพล เลขต่อระยะ เวลาการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำ เนิดของสตรีที่จำแนกตามการ เกิดอาการแทรกซ้อนแต่ประการใด (โปรดดูตัวแปรที่ (๓) ของตารางที่ ๕๘)

สำหรับมัชฌิม เลขคณิตของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำ เนิดด้วยยา เม็ดรับประทานของกลุ่มสตรีที่จำแนกตามระยะ เวลาของการสมรส พบว่าภายหลังที่ควบคุมตัวแปรอิสระที่ เหลือทั้ง ๓ ตัว คือความต้องการมีบุตร เพิ่ม อายุที่มารับบริการ และการ เกิดอาการแทรกซ้อน พบว่า ค่ามัชฌิม เลขคณิตของกลุ่มสตรีที่สมรสมาแล้วระหว่าง ๕ - ๙ ปี มีค่าลดลง เพียง เล็กน้อย คือจาก ๙.๙๔ เดือน มา เหลือ ๙.๑๙ เดือน ขณะที่กลุ่มสตรีที่สมรสมาแล้วไม่ เกิน ๕ ปี และกลุ่มสตรีที่สมรสมาแล้วตั้งแต่ ๑๐ ปี และมากกว่าขึ้นไป มีมัชฌิม เลขคณิตสูงขึ้นประมาณ ๐.๓ เดือน ถึง ๐.๗ เดือน ตามลำดับ จึงอาจสรุปได้ว่าความต้องการมีบุตร เพิ่ม อายุที่มารับบริการ และการ เกิดอาการแทรกซ้อน มีผลบ้าง แต่ก็ เพียง เล็กน้อย เท่านั้น (โปรดดูค่า E ในสดมภ์ที่ (๓) เปรียบ เทียบกับค่า β ในสดมภ์ที่ (๕) ของตัวแปรที่ (๔) ของตารางที่ ๕๘) ต่อระยะ เวลาการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำ เนิดของกลุ่มสตรีที่จำแนกตามระยะ เวลาของการสมรส

ภายหลังที่ได้ควบคุม เพิ่ม เติมด้วยตัวแปรร่วมสองตัวคือ รายได้และระดับการศึกษา พบว่า ค่ามัชฌิม เลขคณิตของกลุ่มสตรีที่สมรสมาแล้วกับสามีคนปัจจุบัน ๕ - ๙ ปี มีค่าคง เดิม แต่กลุ่มสตรีที่สมรสมาแล้วน้อยกว่า ๕ ปี มีค่ามัชฌิม เลขคณิตลดลง ขณะที่กลุ่มสตรีที่สมรสมาแล้วตั้งแต่ ๑๐ ปี

และมากกว่าขึ้นไป มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ค่ามัชฌิมเลขคณิตที่เปลี่ยนแปลงไปนี้มีค่าน้อยมาก คือประมาณ ๐.๐๓ เดือนเท่านั้น จึงอาจสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้งสามและตัวแปรร่วมอีกสองตัว เมื่อรวมกันแล้วต่างก็มีผลเล็กน้อยต่อการคงใช้ยาเม็ดรับประทานคุมกำเนิดของกลุ่มสตรีที่จำแนกตามระยะเวลาการสมรส (โปรดดูค่า β ในสดมภ์ที่ (๕) เปรียบเทียบกับค่า β ในสดมภ์ที่ (๗) ของตัวแปรที่ (๔) ในตารางที่ ๕๘)

อนึ่ง เมื่อพิจารณาค่า Multiple R^2 ของตัวแปรอิสระทั้งสี่ ก่อนและหลังที่นำเอาค่าตัวแปรร่วมอีกสองตัวมาพิจารณา พบว่า ค่า Multiple R^2 มีค่าเท่าเดิม คือ ร้อยละ ๘.๔ นั่นหมายความว่า รายได้และระดับการศึกษาของสตรีที่มารับบริการคุมกำเนิดด้วยยาเม็ดรับประทานไม่มีผลต่อการช่วยอธิบายค่าความแปรปรวนของระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยยาเม็ดรับประทาน ซึ่งก็สอดคล้องกับการทดสอบความแปรปรวนที่ผ่านมา ซึ่งพบว่าตัวแปรทั้งสองนี้ต่างก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อระยะเวลาการคงใช้ยาเม็ดรับประทานคุมกำเนิด แต่ความต้องการมีบุตรเพิ่ม ร่วมกับอายุที่มารับบริการ การเกิดอาการแทรกซ้อน และระยะเวลาของการสมรส ของสตรีที่มารับบริการสามารถอธิบายค่าความแปรปรวนของระยะเวลาการคงใช้ยาเม็ดรับประทานคุมกำเนิด ได้ร้อยละ ๘.๔

จากผลของการวิเคราะห์ในหัวข้อ (๔.๔.๒) ทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕

ปัจจัยทางด้านประชากรต่อไปนี้คือ อายุที่มารับบริการ และระยะเวลาของการสมรส กับปัจจัยทางด้านจิตวิทยา คือความต้องการมีบุตรเพิ่ม และปัจจัยทางด้านสุขภาพอนามัย คืออาการแทรกซ้อนอันเนื่องจากการใช้วิธีคุมกำเนิด มีอิทธิพลต่อระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยยาเม็ดรับประทาน ขณะที่ปัจจัยต่อไปนี้คือ จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน รายได้ ความรู้ที่ได้จากการศึกษาในโรงเรียน ระยะทาง และเวลาระหว่างบ้านกับศูนย์บริการสาธารณสุข พบว่า ไม่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยยาเม็ดรับประทาน

เมื่อนำตัวแปรอิสระทั้งสี่ที่พบว่ามีอิทธิพลต่อระยะ เวลาการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (α = .๐๕) คืออายุที่มารับบริการ ระยะ เวลาของการสมรส ความต้องการมีบุตร เพิ่ม และอาการแทรกซ้อน เนื่องจากการใช้วิธีคุมกำเนิด กับตัวแปรร่วมอีก ๒ ตัว คือรายได้และระดับการศึกษา มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการจำแนกแบบพหุคูณ (Multiple Classification Analysis) พบว่าค่ามัชฌิม เลขคณิตของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยยา เม็ดรับประทานของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ยกเว้นอาการแทรกซ้อน มีค่า เปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อย เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอีกสามตัวที่เหลือ กล่าวคือ ค่ามัชฌิม เลขคณิตของระยะ เวลาการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำเนิดของกลุ่มสตรีที่ไม่ต้องการมีบุตร เพิ่มจะลดลง ขณะที่กลุ่มสตรีที่ต้องการมีบุตร เพิ่มจะมีมัชฌิม เลขคณิตสูงขึ้น และมัชฌิม เลขคณิตของระยะ เวลาการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำเนิดของสตรีที่มารับบริการ กลุ่มอายุน้อยกว่า ๒๕ ปีมีค่าสูงขึ้น ขณะที่สตรีกลุ่มอายุตั้งแต่ ๓๕ ปีและมากกว่าขึ้นไป มีค่ามัชฌิม เลขคณิตลดลง และมัชฌิม เลขคณิตของระยะ เวลาของการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำเนิดของกลุ่มสตรีที่ทำการสมรสมาแล้วน้อยกว่า ๕ ปี กับกลุ่มสตรีที่มีระยะ เวลาของการสมรสตั้งแต่ ๑๐ ปี และมากกว่าขึ้นไปมีค่าสูงขึ้น ขณะที่กลุ่มสตรีที่ทำการสมรสมาแล้ว ๕ - ๙ ปี มีค่ามัชฌิม เลขคณิตลดลง

ตัวแปรร่วมสองตัวคือ รายได้และระดับการศึกษาไม่ได้ช่วยให้อธิบายค่าความแปรปรวนของระยะ เวลาการคงใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยยา เม็ดรับประทาน แต่พบว่าความต้องการมีบุตร เพิ่มร่วมกับอายุที่มารับบริการ การเกิดอาการแทรกซ้อน และระยะ เวลาของการสมรส สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนของระยะ เวลาการคงใช้ยา เม็ดรับประทานคุมกำเนิดได้ร้อยละ ๘.๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย